

Verkiezingsprogramma
2026-2030

**VOOR EEN
GOEDE MORGEN!**

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Speerpunten 2026-2030	5
1. Identiteit en Kernwaarden	15
2. Bestuur en Burger	20
3. Veiligheid en Openbare Orde	27
4. Verkeer en Vervoer	33
5. Economie	39
6. Zorg en Welzijn (Sociaal Domein)	43
7. Onderwijs	49
8. Sport, Cultuur en Recreatie	55
9. Leefomgeving, Milieu en Energie	61
10. Ruimtelijke ordening en Wonen	71
Kandidatenlijst	75

Inleiding

▶ VOOR EEN GOEDE MORGEN!

Beste inwoner van Twenterand,

Op D.V. 18 maart 2026 zijn er gemeenteraadsverkiezingen. Wij hopen dat u uw stem uitbrengt met overtuiging! In dit verkiezingsprogramma kunt u lezen waar de SGP voor staat en waar wij ons de komende jaren voor willen inzetten.

Elke tijd heeft zijn uitdagingen. Dat geldt in het verleden, maar ook in het heden. En dat zal ook “morgen” of in de toekomst niet anders zijn.

De SGP wil niet blijven hangen in het verleden, maar samen met u als inwoner of ondernemer werken aan een goede toekomst.

Er zijn veel uitdagingen: Hoe behouden en versterken we onze voorzieningen? Hoe zorgen we voor voldoende betaalbare woningen? Hoe gaan wij met onze inwoners en ondernemers om die schade of pijn lijden door het gedrag van de overheid? Hoe bieden wij het hoofd aan klimaatverandering, de stikstofproblematiek, en nog vele andere kwesties? Kortom te veel om op te noemen. Het is een veelheid aan zorgen en uitdagingen die vraagt om het nemen van verantwoordelijkheid.

Tegelijkertijd mogen we dankbaar zijn wat we in onze gemeente allemaal hebben. We zien de veerkracht van onze inwoners, ondernemers en agrariërs. Het is belangrijk dat we er voor elkaar zijn en blijven. En vanuit dat ‘noaberschap’ samen de uitdagingen aangaan.

De SGP zet zich samen met u in: “VOOR EEN GOEDE MORGEN!”. Dit is niet zo maar een verkiezingsslogan – het is een belofte. Een belofte die verder kijkt dan vandaag, voorbij de waan van de dag en de snelle oplossingen. De SGP kiest voor hoop, verantwoordelijkheid en toekomstgericht beleid. Een goede morgen begint namelijk bij de keuzes die we vandaag maken: keuzes die recht doen aan onze normen en waarden, die goed zijn voor gezinnen en gemeenschappen, en die wij doorgeven aan volgende generaties. De SGP nodigt u en jou uit tot bezinning én actie, met het oog op een morgen die goed is – voor iedereen.

De SGP zet zich met volle overtuiging in voor alle inwoners van Twenterand, zonder onderscheid. U bent niet gebaat bij loze beloftes of goedkope verkiezingspraatjes. Wat wij wél beloven, is dat wij onze verantwoordelijkheid nemen en ons met hart en ziel inzetten voor u, jou en uw, jouw leefomgeving.

**Stem Geloofwaardige Politiek.
Stem voor een goede morgen –
voor u én uw gezin.
Stem daarom SGP.
Juist nu!**

Jan Jonker

**EEN NETTE BUURT EN GENOEG
BETAALBARE WONINGEN**

Speerpunten 2026-2030

De afgelopen periode heeft SGP Twenterand zich ingezet om de belangen van u en uw leefomgeving te dienen. Er is veel gebeurd, niet alleen mooie ontwikkelingen maar ook zaken waar de SGP zich (blijvend) zorgen over maakt. In dit hoofdstuk delen wij u een samenvatting van onze speerpunten. Daarna vindt u in de volgende hoofdstukken de verdere uitwerking van ons complete programma.

De SGP gaat 'VOOR EEN **GOEDE** MORGEN!' Dat betekent dat we ervoor kiezen om onze kernen leefbaar en vitaal te houden. Dat kan de gemeente niet alleen; dat doen we met elkaar.

De naam van onze gemeente is vanaf 2001 Twenterand, echter bestaat dé Twenterander eigenlijk niet. We koesteren al onze kernen en buurtschappen: Bruinehaar, Den Ham, De Pollen, Geerdijk, Vriezenveen, Vroomshoop, Weitmanslanden, Westerhaar-Vriezenveensewijk en De Westerhoeven.

Elke kern en buurtschap met een eigen karakter. We koesteren ook ons prachtige buitengebied. Laten we daar zuinig op zijn. Afbreken gaat immers makkelijker dan opbouwen. Het gaat om uw leefomgeving! De kracht zit in de buurt, want de buurt maakt de buurt.

► Zondagsrust

In onze gejaagde tijd eist de 24-uurs-economie zijn tol. 24/7 moet alles doordraaien. De SGP vindt de zondag als 'rustdag' een zegen. Daarom willen wij de zondagsrust bevorderen. Onder het bewind van de huidige coalitie van GBT en CU is er eerst in de vorige periode een pilot voor koopzondagen gestart. Deze pilot is zelfs tussentijds uitgebreid ondanks dat een meerderheid van de inwoners zich duidelijk uitsprak tegen koopzondagen in Den

Ham en Vriezenveen. Naast onze principiële argumenten zijn koopzondagen ook vanuit sociaal en economisch oogpunt niet wenselijk. Druk op ondernemers om hieraan mee te werken moet worden voorkomen. Medewerkers en vooral kleinere ondernemers mogen hierdoor niet in een moeilijke positie worden gebracht. Zie verder hoofdstuk 1 Identiteit en Kernwaarden.

► **Aanpak (geluids)overlast, verloedering en verpaupering**

De SGP wil dat overlast adequaat aanpak wordt. Klachten van inwoners dienen serieus genomen te worden. Of dat nu over een losse stoeptegel gaat, hondenpoep of om andere soorten van overlast. De gemeente dient het welzijn van de leefomgeving te bevorderen. Dit betekent bijvoorbeeld ook dat de gemeente actie moet ondernemen om effectief de verpaupering aan te pakken. Het is een schande dat er geen oplossing gekomen is voor bijvoorbeeld

de oude Rabobanklocatie aan het Mani-
tobaplein in Vriezenveen. Ook het Trio
terrein in Westerhaar is een voorbeeld
waarop we niet trots zijn. De SGP wil
dat de gemeente meewerkt binnen de
bevoegdheden die zij heeft om deze
'rotte plekken' met voorrang aan te pak-
ken. Zie verder hoofdstuk 9 Leefomge-
ving, Milieu en Energie.

► **Schone en veilige buurt**

Openbaar terrein en groen moet goed
onderhouden worden. Kortom zorgen
voor een buurt waar het fijn en veilig le-
ven is. Wij willen een verbetering in het
onderhoud van de openbare ruimte. Er
moet vaker en beter gemaaid worden
en de stoepen moeten netter en beter

onderhouden worden. Daarnaast wil-
len wij onveilige plekken aanpakken.
Zie verder hoofdstuk 3 Veiligheid en
Openbare Orde en hoofdstuk 9 Leef-
omgeving, Milieu en Energie.

► **Aanpak laaggeletterdheid en taalachterstanden**

Het kunnen lezen en schrijven zijn nood-
zakelijk om mee te doen (participeren) in
de samenleving. De SGP wil laaggelet-
terdheid en taalachterstanden effectief
aanpakken. Het bevorderen van lees-
gedrag onder jonge kinderen is hierbij

een belangrijk middel. Bibliotheken,
waaronder het Taalpunt zijn belangrijke
voorzieningen die we graag willen be-
houden. Zie verder hoofdstuk 7 Onder-
wijs.

► **Windmolens/turbines**

De SGP staat voor nuchterheid, haal-
baarheid en betaalbaarheid. Bespaarde
energie hoeft niet opgewekt te worden.
We willen ons niet blindstaren op
windmolens, maar onze taakstelling
invullen met een flexibele energie-

mix. We willen verrommeling van het
landschap tegengaan. Het plaatsen
van windmolens sluit de SGP niet per
definitie uit, maar mag alleen onder zeer
strikte voorwaarden. Hierbij moeten
de belangen van de omgeving centraal

staan. Er zal eerst onderzoek naar de
consequenties en verdere gevolgen
voor de locatie moeten plaatsvinden.
Overlast en gevaren met betrekking tot
de gezondheid moeten we onze inwo-
ners niet aandoen. De SGP heeft zich
de afgelopen periode hard gemaakt om
voorwaarden hiervoor vast te leggen.
De SGP zal niet instemmen met het
plaatsen van windmolens die nadelige
gevolgen hebben op de gezondheid
van de omwonenden. Ook overlast
moet in overleg met de directe omge-
ving voldoende beperkt en voorkomen

worden. Dit zal eerlijk en op de situatie
gericht, voldoende onderzocht moeten
worden, voordat de SGP zal instemmen
met plaatsen van windmolens. De SGP
wil ook kijken naar andere vormen van
energie. De SGP sluit kernenergie niet
uit. Wij willen de mogelijkheden hier-
voor verkennen. Wij staan open voor
een veilige en kleine kerncentrale, zoals
een Small Modular Reactor (SMR) of een
Molten Salt Reactor (MSR). We moeten
dit verkennen. Zie verder hoofdstuk 9
Leefomgeving, Milieu en Energie.

► **Voldoende woningbouw in alle kernen**

De SGP wil snel vaart maken met wo-
ningbouwprojecten om de huidige
krapte op de woningmarkt aan te pak-
ken. Er moet nadrukkelijk naar in- en
uitbreiding gekeken worden. Bij de
uitbreidingsplannen hoort een goede
en veilige infrastructuur, zodat de be-
reikbaarheid, veiligheid en leefbaarheid
wordt gewaarborgd en bevordert. De
SGP heeft gepleit voor betaalbare wo-

ningen voor onze jongeren. Ook moet
de gemeente vrije kavels aanbieden
aan particulieren om zelf te kunnen
bouwen. Bovendien is de SGP voor-
stander om beleid te ontwikkelen om
gemakkelijk op eigen erven (particulie-
re kavels) te bouwen voor eigen naaste
bloedverwanten. Zie verder hoofdstuk
10 Ruimtelijke ordening en Wonen.

► **Ondernemersvriendelijk – goed vestigingsklimaat**

De SGP heeft eerder gepleit om een
MKB-toets uit te voeren. Met deze
toets wordt lokale regelgeving voor-
af getoetst op behapbaarheid en uit-
voerbaarheid voor ondernemers (o.a.
in afstemming met Het Ondernemers-
huis Twenterand, Detailhandelsplat-
form, de ondernemersverenigin-
gen etc.) Wat de SGP betreft moeten
hier nog meer concretere stappen in

gemaakt worden. Ondernemers zijn
van levensbelang voor vitale en leef-
bare kernen. De SGP pleit voor vol-
doende bedrijventerreinen. Lokaal ge-
wortelde bedrijven willen wij voor de
gemeenschap behouden. De gemeente
moet structureel ondernemers be-
zoeken en met hen spreken. Zie
verder hoofdstuk 5 Economie.

► **Betere bereikbaarheid – heropening station Geerdijk**

Goede bereikbaarheid is van groot belang voor de leefbaarheid van al onze kernen. Goede (openbaar vervoer) verbindingen zijn noodzakelijk. Het station in Geerdijk is weggehaald met de belofte dat er een busverbinding zou

komen, maar helaas is dat tot op heden niet waargemaakt. De SGP zet zich in voor heropening van station Geerdijk. Er is uiteraard veel meer te noemen, zie pagina 26 en 27. Zie verder hoofdstuk 4 Verkeer en Vervoer.

► **Investeren in ontmoeting en zorg voor jongeren en ouderen**

De SGP wil investeren in zorgzame buurten, sociale participatie en netwerken. Dit kan door initiatieven voor jongeren en ouderen in woon-zorgvormen tussen 'zelfstandig thuis wonen' en 'wonen in een verpleeghuis' te faciliteren en ondersteunen.

Wij denken hierbij o.a. concreet aan:

- De SGP wil investeren in vitale zorgzame woongemeenschappen voor jongeren en ouderen. Een mooi initiatief is bijvoorbeeld het Noaberhof Den Ham.

Dit soort initiatieven verdienen een kans.

- De SGP wil zich inzetten dat ook in Vroomshoop een verpleeghuis gerealiseerd wordt.
- De SGP wil zich inzetten voor een hospice in onze gemeente.
- Investeren in ontmoeting buurthuizen en jongereninlopen.

Zie verder hoofdstuk 6 Zorg en Welzijn (Sociaal Domein).

► **Centrumontwikkeling**

We moeten het centrum, de 'woonkamer', niet laten inrichten door adviseurs van buitenaf. Natuurlijk zijn adviezen welkom. Belangrijker is om de winkeliers en bewoners van het centrum, maar ook de inwoners bij het proces te betrekken. In Vriezenveen moet er fors geïnvesteerd worden om het centrum een boost te geven. Vroomshoop heeft een prachtig winkelaanbod, maar ook in Vrooms-

hoop zijn verbeteringen wenselijk. Denk bijvoorbeeld aan het Linderfliet. Echter de gemeente is wel afhankelijk van de pandeigenaren. In elke kern is het nodige te doen. Ook in Den Ham is het nodig om het centrum, waaronder de historische Brink, aantrekkelijk en leefbaar te houden en daarvoor zijn investeringen noodzakelijk. Zie verder hoofdstuk 5 Economie.

GOEDE BEREIKBAARHEID IS VAN GROOT BELANG VOOR DE LEEFBAARHEID VAN AL ONZE KEREN

► Cultuur en Erfgoed

Cultuur en erfgoed zijn verbonden met de lokale identiteit van onze dorpen, buurtschappen en streek. De SGP wil beleid voor archeologie en cultuurhistorie, zodat waardevolle historische elementen en plaatsen behouden blijven

en zichtbaar zijn. De gemeente stelt het monumentenbeleid vast, waarbij de gemeenschap of direct betrokkenen vooraf worden betrokken om hun mening te geven. Zie verder hoofdstuk 8 Sport, Cultuur en Recreatie.

► Agrarische sector

De agrarische sector moet voldoende ruimte krijgen om zich te ontwikkelen. (toekomstperspectief). De SGP wil graag dat onderwijs en kennis ten aanzien van de agrarische sector gestimuleerd wordt. Concreet dient

iedere basisschoolleerling een excursie op de boerderij te krijgen, om zo de kinderen bewust te maken waar voedsel vandaan komt. Zie verder hoofdstuk 5 Economie.

► Betrouwbaar en integer bestuur en een eerlijke behandeling / communicatie

In de hal van ons gemeentehuis staat een eeuwenoude waarheid die haaks staat op hoe macht vaak wordt begrepen. Niet als heersen, maar als dienen. Niet als jezelf centraal stellen, maar als verantwoordelijkheid dragen voor het geheel. Dat is de kern in het handelen van goed bestuur.

"Wie regeert, zal dienen – en wie dient, regeert."

Regeren is geen podium voor eigenbelang, maar een opdracht tot dienstbaarheid. Dat geldt niet alleen voor de burgemeester, maar evenzeer voor raadsleden, wethouders en ambtenaren. Besturen is niet primair een kwestie van regels en cijfers, maar van zorg dra-

gen voor mensen – voor gezinnen, ondernemers, jongeren en ouderen, ieder met zijn of haar zorgen en hoop.

De SGP pleit voor een zorgvuldige en transparante belangenafweging. We moeten er voor blijven waken dat inwoners, ondernemers om de tuin worden geleid of aan het lijntje worden gehouden. Alle belangen dienen onderzocht en afgewogen te worden. Het gaat te vaak mis, doordat inwoners, ondernemers en andere betrokkenen niet of te laat betrokken worden. De SGP zet in op een goede en zorgvuldige participatie. Dat vergroot uiteindelijk de slagvaardigheid en tevredenheid. Zie verder hoofdstuk 2 Bestuur en Burger.

► (Pre-)mantelzorgwoningen moeten snel en veilig gebouwd kunnen worden.

De ontwikkeling van (pre-)mantelzorgwoningen wordt maximaal ondersteund, er is een redelijke toets op de zorgbehoefte van betrokkenen. Wij willen geen onnodige obstakels voor (pre-)

mantelzorgwoningen. Ook willen we investeren in respijtzorg. Dit kan variëren van bijvoorbeeld dagactiviteiten tot aan logeerszorg. Zie verder hoofdstuk 6 Zorg en Welzijn (Sociaal Domein).

► Investeren in sportief bewegen/speeltuinen

De SGP wil bij investeringen van sportaccommodaties vooral inzetten op accommodaties die modern, flexibel en multifunctioneel zijn. Zo kunnen zij ook benut worden door andere gebruikers. De SGP wil investeren in 'gezonde buurten', waar jong en oud kunnen bewegen, spelen en sporten in een groene omgeving. Dit bevordert zowel de fysieke gezondheid als sociale cohesie. Speelterreinen en speeltoestellen worden op een goede manier over de gemeente verdeeld. Het is fijn, maar

ook goed voor de gezondheid als elk kind op loopafstand van huis kan spelen en bewegen. De gemeente ondersteunt maatschappelijke initiatieven die gezondheid en verantwoord bewegen bevorderen door voldoende, goede en duurzame voorzieningen. Daarnaast moet de gemeente zich inzetten voor goede wandel- en fietsroutes. Zie verder hoofdstuk 9 Leefomgeving, Milieu en Energie.

► Financiële positie

De financiële positie van Twenterand is zwak. Structureel worden de reserves aangesproken. De meerjaren begroting laat een structureel negatief saldo zien. In 2024 heeft de gemeenteraad het College al opdracht gegeven om met een sluitende begroting te komen en een doorkijk te geven met mogelijke bezuinigingen en investeringen tot maximaal 5,5 miljoen. De voorstellen zijn er helaas niet gekomen. ondanks dat de huidige coalitie een grote stijging van de lasten bij u als inwoner in rekening heeft gebracht.

Het College weet dat bezuinigen nodig is. Vereiste keuzes zijn door de gemeente echter niet gemaakt en de gevolgen hiervan zijn vooruit geschoven over de verkiezingen heen. De SGP is vooruitstrevend als het gaat om goede investeringen, maar wil de lasten voor de inwoners en bedrijven zo laag mogelijk houden.

De SGP heeft gepleit voor een duidelijke inzage waaraan de financiële middelen besteed worden. Zie verder hoofdstuk 2 Bestuur en Burger.

► Ambtelijke organisatie op orde

Een positief kritische beoordeling van de effectiviteit van de gemeentelijke organisatie is ons inziens zeker in Twenterand noodzakelijk. De noodzaak hiervan is alleen maar groter geworden. De SGP heeft zorgen over de ambtelijke capaciteit. Twenterand wil een regie-organisatie zijn. Maar om regie te hebben is voldoende kundig personeel met kennis van zaken nodig. We weten dat de ambtelijke organisatie onder druk staat. Er is een medewerkerstevredenheidsonderzoek gedaan waarvan de resultaten ons grote zorgen baren. Er is vervolgonderzoek (NSOB-rapport) uitgevoerd. We zullen hier als Raad ook op moeten acteren. De SGP mist gedegen voorstellen voor wat Twenterand voor de toekomst nodig heeft. Deze voorstellen zijn nodig om verder te kunnen bouwen aan onze gemeente. Daar hebben onze

inwoners recht op. Kwalitatief goed personeel verdient en bespaart geld, maar het omgekeerde is ook waar. Wij willen graag investeren in de kwaliteit van de ambtelijke organisatie, maar we hebben en krijgen onvoldoende beeld of deze voldoende in control is. Ook de steeds meer 'geld-vragende' Gemeenschappelijke Regelingen maken dit ook urgent.

Het hebben van informatie en goede automatisering is essentieel voor de ambtelijke organisatie om goed te kunnen functioneren. De SGP is kritisch, maar wil benadrukken dat zij wel uitgaat van de goede wil en inzet van de medewerkers van de ambtelijke organisatie. Zie verder hoofdstuk 2 Bestuur en Burger.

► Kortom

Bovenstaande zaken zijn maar een greep uit de vele zaken die ook de afgelopen periode aan de orde zijn geweest, maar ook de komende periode de volle aandacht verdienen. Besturen vergt visie en daadkracht. Daar horen weloverwogen keuzes bij. Die mogen wat kosten, maar het gaat niet zonder een degelijk financieel beleid. Wij gaan als betrouwbare en stabiele partij ons wederom inzetten voor de gehele gemeenschap. Als rentmeester van de schepping, nemen we onze verantwoordelijkheid en zetten wij ons maximaal in voor een **GOEDE** morgen!

Heeft u vragen, of wilt u graag van gedachten wisselen?

We nodigen u graag uit voor een gesprek thuis of op locatie.

Voor het maken van een afspraak kunt u contact opnemen met Jan Jonker.

E-mail: j.jonker@twenterand.nl
Mobiel: 06 - 229 765 13

**ALS RENTMEESTER VAN DE SCHEPPING
ZETTEN WIJ ONS IN VOOR EEN
GOEDE MORGEN**

**ZONDAGSRUST IS BELANGRIJK EN
GOED VOOR IEDEREEN**

1. Identiteit en Kernwaarden

De SGP is een christelijke partij. Wij baseren onze politieke visie op de Bijbel en de gereformeerde belijdenisgeschriften. Het christelijke geloof is betekenisvol en biedt een hoopvolle toekomst. Het biedt een moreel fundament voor het leven van mensen en voor de politiek. De SGP ziet de overheid als dienaar van God, die zich inzet voor het belang van de inwoners.

► Liefde tot God en elkaar

Liefde is het centrale thema van het christelijk geloof. God vraagt ons Hem lief te hebben boven alles en onze naaste als onszelf. Een leven volgens christelijke normen en waarden wil God zegenen. Dat heeft het verleden vaak bewezen. Zo te leven is goed voor de gehele samenleving. Tegelijkertijd komt in zo'n samenleving ieder mens tot zijn recht. Daarom staat de SGP voor politiek volgens de Bijbelse normen en waarden.

Het christelijk geloof biedt heldere richtlijnen voor het maatschappelijke leven. In de Bijbel kunnen we lezen hoe God wil dat wij ons gedragen ten opzichte van Hem en ten opzichte van onze medemensen. De SGP vindt

een respectvolle omgang met elkaar daarom erg belangrijk. De SGP staat voor een overheid die het welzijn van burgers vanuit christelijke waarden en normen wil dienen. Godsdienstvrijheid en gewetensvrijheid zijn belangrijke waarden. Toch betekenen ze niet dat alle godsdiensten zich op dezelfde manier in de openbare ruimte kunnen uiten. De Nederlandse geschiedenis en cultuur zijn immers gestempeld door het christendom.

De SGP gelooft dat het een opdracht van de overheid is om Gods geboden inhoud te geven in het maatschappelijke leven. Daarom wil de partij geen overheidsgeld besteden aan zaken die haaks staan op de Bijbelse boodschap.

Concreet

- **Gemeenten moeten bevorderen dat Gods Naam wordt gebruikt zoals bedoeld. De SGP is voorstander van een vloekverbod.**
- **De SGP staat voor trouw en duurzame relaties. Daarom willen we geen bordelen en seksinrichtingen binnen onze gemeentegrenzen.**
- **Het draagt bij aan gezondheid, leefbaarheid en woonplezier wanneer de horeca tijdig sluit. Het streven is sluiting om middernacht.**

- **Geen aanstootgevende reclame.**
- **De gemeente betreft kerkgenootschappen bij maatschappelijke vraagstukken.**
- **We stellen ons terughoudend op bij bouwplannen van moskeeën.**
- **Doelstellingen en activiteiten van subsidieontvangers mogen niet in strijd zijn met de Bijbelse waarden en normen.**
- **Ook organisaties met een levensbeschouwelijke identiteit komen in aanmerking voor gemeentelijke subsidies.**

► Zondagsrust

God heeft in Zijn wijsheid een rustdag aan de mens gegeven. Die rustdag is bedoeld om God en elkaar te dienen. De zondag is in de christelijke traditie de rustdag. Daarom is de SGP principieel tegen (sport)evenementen en winkelpenstelling op zondag. Het is een overheidstaak te zorgen voor de randvoorwaarden van de zondagsrust.

Ook vanuit maatschappelijk oogpunt is het belangrijk om wekelijks een rustdag te hebben. Daardoor nemen ons welzijn en onze gezondheid toe. Als er al zondagsopenstelling is, streven we minimaal naar een verbetering van de huidige situatie.

Concreet

- **De zondag wordt weer een collectief rustmoment in onze economie.**
- **De winkels zijn dicht op zondag.**
- **Bescherming van (kleine) winkeliers en werknemers die in de problemen komen door winkelpenstelling op zondag.**
- **Geen (sport)evenementen op zondag.**

► Respect voor gestorvenen

De SGP is principieel voor begraven. In het graf rusten gestorvenen tot de wederkomst van Christus. Het begraven voor onbepaalde tijd is in het verleden mede mogelijk gemaakt door de SGP. De afgelopen periode zijn de tarieven voor begraven op initiatief van de SGP minder hard gestegen dan de gemeente

voor ogen had. De SGP wil betaalbare tarieven. De tarieven hoeven daarom ook niet kostendekkend te zijn. De gemeente moet wat de SGP betreft de inwoners de mogelijkheid blijven bieden om grafrechten te kopen voor onbepaalde tijd.

Concreet

- **Tarieven voor de begraafrechten houdt de gemeente betaalbaar, zodat iedereen grafrechten kan kopen.**
- **Algemene begraafplaatsen worden goed onderhouden. De dienstverlening vanuit de gemeente rondom begraven blijft op niveau.**
- **De gemeente blijft de mogelijkheid bieden om grafrechten te kopen voor onbepaalde tijd.**

► Onderdak voor mensen in nood

De instroom van vluchtelingen stelt de gemeente voor uitdagingen. De Bijbel geeft ons opdracht om gastvrij te zijn voor vluchtelingen in nood. De opvang van statushouders moet tegelijkertijd in balans zijn met de belangen van de eigen bevolking.

Veel vrijwilligers dragen hun steentje bij in het omzien naar deze nieuwe inwoners. Zij helpen met werk, school en vrijetijdsbesteding. Juist deze inzet bevordert de inburgering en een actieve deelname in onze samenleving van deze groep mensen.

Concreet

- **We tonen christelijke barmhartigheid voor vluchtelingen en statushouders.**
- **De opvang van statushouders past bij de aard en schaal van de gemeenschap.**
- **Het maatschappelijk middenveld speelt een belangrijke rol bij de opvang van statushouders.**
- **Statushouders een passende begeleiding in een integratietraject geboden, krijgen een zinvolle dagbesteding.**

► Rentmeesterschap

God heeft de aarde aan de mens gegeven om die te bebouwen en te bewaren. Goed rentmeesterschap is daarom belangrijk. Natuurlijke hulpbronnen putten

we niet onnodig uit. We hebben de opdracht als goede beheerders te zorgen voor de schepping. Zie ook hoofdstuk 9.

Concreet

- De gemeente betreft inwoners bij de ontwikkeling van beleid zoals de regionale vertaling van het klimaatakkoord.
- De gemeente stimuleert om te besparen en om verspilling tegen te gaan.
- De gemeente gaat duurzaamheid en circulariteit stimuleren waar zinvol (haalbaar en betaalbaar).
- De gemeente stelt een integraal klimaat- en milieubeleid op.

► Ruimte voor verschil

Ieder leven is uniek en waardevol. Daar staat de SGP altijd voor. De SGP blijft pleiten voor ruimte om de eigen visie uit te dragen en vraagt daarom ruimte voor verschil.

Discriminatie is een zware aanklacht. Het is een aantijging die niet zomaar kan worden gebruikt wanneer mensen verschillende opvattingen hebben.

Concreet

- Respect voor mensen met een andere visie.
- De gemeente dwingt niemand om tegen het eigen geweten in te handelen.
- Een discussie is een mogelijkheid om kennis te nemen van elkaars standpunten en van elkaar te leren.
- Ruimte voor gewetensbezwaren.
- De SGP vindt het intolerant, als er geen ruimte wordt gegeven aan personen en instellingen, die op levensbeschouwelijke gronden bepaalde taken niet kunnen uitvoeren.

**VOOR EEN GOEDE MORGEN
MET RUIMTE OM TE WONEN**

2. Bestuur en Burger

Vanouds vormen onze kernen en wijken de gemeenschappelijke waarde van Twenterand elk met een eigen aard en karakter. De identiteit van kernen kan het best worden bewaard als die niet verder van het gemeentelijk bestuur af komt te staan, want betrokkenheid is daarbij een belangrijke factor.

► Besturen mét de samenleving

Veel burgers ervaren een kloof tussen het bestuur van de gemeente en de burger. De SGP vindt het erg belangrijk dat deze kloof wordt overbrugd. Bestuurders moeten daarom zorgvuldig luisteren en actief betrokken zijn op het geheel van de samenleving. We laten ons niet leiden door hypes en moeten belangengroepen, ondernemers en inwoners duidelijkheid bieden. Populisme is geen wapen dat wij hanteren in de

politiek. Duidelijke spelregels en randvoorwaarden dienen te voorkomen dat er verwachtingen gewekt worden waaraan bij besluitvorming door de raad, niet beantwoord kan worden. Indien suggesties of ideeën van burgers niet worden overgenomen, dient duidelijk en gemotiveerd aangegeven te worden, waarom dat niet gebeurt.

Concreet

- De gemeente zoekt actief contact met de samenleving (bijvoorbeeld dorpsraden, verenigingen, kerken, belangengroepen etc.) en luistert naar gevoelens en argumenten.
- De gemeente is allereerst verantwoordelijk voor het 'algemeen belang'. Dat kan in strijd zijn met individuele belangen.
- De gemeente zet in op draagvlak onder de inwoners. Als SGP willen we onze inwoners in de dorpen, buurtschappen en wijken in de kracht zetten. Hun ideeën en plannen moeten meegenomen worden bij de beleidsvorming. Juist inwoners, ondernemers en verenigingen weten wat er leeft in de buurt. Zij weten wat nodig is om de leefbaarheid in onze dorpen, buurtschappen en wijken aantrekkelijk en leefbaar te houden.
- De gemeente stimuleert en ondersteunt maatschappelijke en particuliere initiatieven dat aansluit bij de gemeentelijke kerntaken.
- De gemeente biedt ruimte voor het 'zelforganiserend' vermogen van de samenleving die aansluiten bij de gemeentelijke kerntaken.
- De gemeente behoudt de democratische legitimiteit, ook in brede samenwerkingsverbanden. Denk bijvoorbeeld aan de veiligheidsregio's en omgevingsdiensten; de gemeente blijft hierin, daar waar mogelijk, een beslissende rol spelen.

► Verbinden

Onze samenleving is heel gevarieerd. Er kunnen ontwikkelingen zijn die de veerkracht van een samenleving flink op de proef stellen. De SGP wil zich inzetten voor een leefbare en respectvolle samenleving.

Concreet

- De gemeente is er voor de hele samenleving.
- De SGP zet zich in voor de kwetsbaren.
- De gemeente streeft ernaar dat iedereen veilig is.
- De gemeente zoekt naar verbindingen. Ze brengt initiatieven vanuit de samenleving bij elkaar, overbrugt verschillen en zorgt voor respect en uitwisseling tussen burgers met uiteenlopende meningen en opvattingen.
- Ontmoetingsplekken zijn belangrijk voor verbondenheid in een wijk of dorp. De SGP wil investeren in deze ontmoetingsplekken, zoals buurthuizen etc.
- Bij wensen en adviezen van de burgers moeten de gemeenteraad en het College alle belangen transparant laten meewegen, dus ook de belangen van een minderheid.

► Zichtbaarheid

De gemeente is de overheid die het dichtst bij de burger staat. Het gemeentebestuur is daarom zichtbaar, bekend en benaderbaar.

Concreet

- Er is heldere communicatie en uitwisseling tussen besturen en burgers.
- Informatieveiligheid en digitale bereikbaarheid van zowel de ambtelijke dienstverlening, als het politieke proces dienen te worden doorontwikkeld.
- De gemeente is zichtbaar in de samenleving, door bijvoorbeeld werkbezoeken, een toegankelijke website en door te investeren in contacten met burgers, bedrijven, kerken, verenigingen, stichtingen etc.
- De gemeente is toegankelijk voor iedereen.

► Samenwerking zoeken

Gemeenten zijn geen eilanden. De belangen overstijgen de fysieke grenzen van de gemeente. Wanneer er binnen de regio goed wordt samengewerkt, kunnen gemeenten elkaar versterken door kennis te delen en krachten te bundelen en tegelijkertijd de eigen identiteit behouden.

De samenleving verandert sterk. Steeds vaker zijn gemeentebesturen belangrijke deelnemers binnen een breed maatschappelijk netwerk, denk hierbij aan platforms, werkgroepen etc.

Het is een continu zoeken naar draagvlak en een brede vertegenwoordiging.

Gemeenten worden meegenomen in een trend van schaalvergroting. Er ontstaan krachtige regio's die zich sterk naast en soms ook tegenover zelfstandige gemeenten laten gelden. Dat vraagt om een zorgvuldige positiebepaling. Voor de SGP is gemeentelijke schaalvergroting niet hét middel om problemen op te lossen. De SGP kiest eerder voor meer intergemeentelijke samenwerking, wanneer dit risico's verkleint.

► Bewaking van de identiteit

Iedere gemeente heeft haar eigen karakter. Daarmee onderscheidt zij zich van de omgeving. Inwoners herkennen

zich in tradities en de lokale identiteit. Ze zijn trots op hun dorp of gemeenschap. Dat moet zo blijven.

Concreet

- **Als samenwerking tot schaalvergroting leidt, wordt de eigenheid van de kleine gemeenschap zoveel mogelijk behouden.**
- **Samenwerkingsvormen waardoor het lokale karakter verloren gaat, steunen we niet.**

► Bundeling van krachten

Krachten worden gebundeld om er beter en samen sterker van te worden. Die meerwaarde moet aantoonbaar zijn of (concreet) te verwachten (of te meten) zijn. Wij zijn van mening dat er veel meer gemonitord moet worden, zodat de effecten van de samenwerking ook in beeld komen. Het

mag geen bodemloze put zijn. Ook in andere verbanden wordt gezocht naar samenwerking en optimalisering. De effecten van kwaliteit, kwetsbaarheid en kosten dienen in gezamenlijkheid een sterkere gemeente op te leveren. Regionale en/of intergemeentelijke samenwerking is dan ook alleen gewenst

indien risico's verkleind worden, waarbij nut en noodzaak duidelijk aanwijsbaar (meetbaar resultaat) zijn.

Bovendien moet de samenwerking zo ingericht zijn dat er sprake is van gelijkwaardige partners.

Concreet

- **We beginnen alleen een samenwerking wanneer die duidelijke maatschappelijke en (economische) voordelen heeft.**

Gemeentehuis Twenterand

► Integriteit

Gemeentebestuurders moeten geloofwaardig zijn, integer handelen en betrouwbaar zijn. Vaak wordt er gediscussieerd over de vraag of publieke

bestuurders integer handelen of niet. Die discussie ondergraaft het vertrouwen en gezag van bestuurders.

Concreet

- **Bestuurders zijn eerlijk en oprecht. Ze zijn altijd bereid zich te verantwoorden.**
- **Het gemeentebestuur bespreekt periodiek de integriteit van politieke ambtsdragers.**

► Verbonden in netwerken

De gemeente is een belangrijke partij in het netwerk van maatschappelijke organisaties. Een belangrijk onderscheid daarbij is dat de gemeenten onderdeel zijn van de overheid. Toch maken steeds meer gemeentebesturen een terugtrekkende beweging om meer

ruimte te geven aan maatschappelijke initiatieven. Vrijwilligers zijn onmisbaar in onze samenleving. Laten we die waardering laten blijken in daden, niet alleen in woorden. Waardering zit in luisteren, meedenken en samenwerken.

Concreet

- **De gemeente doet mee in de fijnmazige netwerken van onze samenleving.**
- **De gemeente waardeert de kracht van de samenleving en geeft ruimte aan maatschappelijk initiatief.**

► Slagvaardig en duidelijk

Het college moet er zorg voor dragen dat in (beleids)voorstellen aan de raad alle relevante aspecten duidelijk in beeld komen, zodat de raad tot een afgewogen oordeel/mening kan komen, voordat tot besluitvorming overgegaan wordt.

Voor de SGP zijn de kernwoorden voor de gemeentelijke organisatie slagvaardigheid en duidelijkheid. Meedenken met de inwoners of bedrijven voorkomt negatieve beeldvorming. De inwoner moet niet het gevoel hebben van het kastje naar de muur gestuurd te worden. Bovendien hecht de burger aan duidelijkheid en daar heeft hij ook recht op. De gemeente is dienstbaar. Daar hoort een klantgerichte benadering bij.

Dat betekent meer bedieningsgemak naar de burger en de ondernemer toe. Het gemeentelijke apparaat moet werken aan kwaliteit binnen haar takenpakket. ICT-oplossingen (digitale service/ diensten) zijn hierin van groot belang. Daarbij dient de gemeente te

alle tijde rekening te houden met doelgroepen, zoals ouderen en burgers met (lichamelijke) beperkingen. Bij het zoeken naar de juiste procedure en adviezen, moet de burger bediend worden met meer transparante informatie, door een duidelijke adviseringsrol en betrokkenheid van de dienstverlener. Meldingen van klachten moeten serieus genomen en op een juiste wijze afgewikkeld worden.

De discussie over kerntaken van de lokale overheid komt steeds terug. Dit vraagt steeds om een duidelijk toetsingskader waarbij politieke keuzes gemaakt kunnen worden op basis van de effecten en de kosten binnen de kaders van de begrotingen kunnen worden gehouden. De ambtelijke organisatie kan met deze kaders meer inzichtelijk maken wat de gevolgen van keuzes zijn voor uitstaande budgetten,

de volgende begrotingen, en niet te vergeten de personele inzet.

Concreet

- **Bestuurders zijn eerlijk en oprecht. Ze zijn altijd bereid zich te verantwoorden.**
- **Het gemeentebestuur bespreekt periodiek de integriteit van politieke ambtsdragers.**

► Financieel beleid

De SGP vindt dat de gemeente ten aanzien van de financiën een goed rentmeester moet zijn. De partij wenst daarom een sober en deugdelijk financieel beleid te voeren. Kosten van onderwijs, infrastructuur, leefomgeving, gezondheidszorg, jeugd- en ouderenbeleid, werkgelegenheid, milieu en begraafplaatsen dienen (deels) gemeenschappelijk gedragen te worden. De SGP staat een doelmatig beheer van de overheidsgelden voor, met een beleid

gericht op verbetering van de financiële structuur, waarbij de reservepositie zo nodig kan worden aangesproken, terwijl de risico's en de weerstandscapaciteit duidelijk in beeld moeten komen voor de juiste (integrale) afweging. Er wordt veel van de gemeente gevraagd. Niet alle wensen kunnen gerealiseerd worden. Dit vraagt om een zorgvuldige en integrale afweging.

Concreet

- **Een transparant aanbestedingsbeleid voeren, waarbij de lokale bedrijven de voorkeur hebben.**
- **Het inkoopbeleid van gemeenten dient het algemeen belang waarbij de lokale en/of regionale leveranciers of organisaties de voorkeur hebben.**
- **Gezamenlijk inkopen en/of samenwerken met andere gemeenten is goed, als dat aantoonbare voordelen biedt voor Twenterand.**
- **Lasten voor de inwoners en bedrijven zo laag mogelijk houden.**

- De SGP wil beleid om (lokale) ANBI / non profit instellingen een (financiële) steun in de rug te bieden door:
Compensatie van heffingen en/of belastingen. Zo kan de euro door de ANBI non-profit instellingen effectiever besteed worden voor onze Brede Welvaart / lokale gemeenschap. Door de vermindering van de kosten en lastendruk worden de mogelijkheden voor ANBI / non-profit instellingen vergroot, , wat de gemeenschap / sociale cohesie ten goede komt. En initiatieven daardoor sneller van de grond kunnen komen
- Een sluitende gemeentebegroting is het uitgangspunt.
- Kosten en baten moeten inzichtelijk worden gemaakt, waarbij gestreefd wordt naar kostendekkendheid.
- Gemeentelijk beleid wordt zodanig uitgewerkt, dat keuzes en financiën inzichtelijk worden.

**GEMEENTEN KRIJGEN STEEDS MEER
TE MAKEN MET CRIMINALITEIT**

3. Veiligheid en Openbare Orde

Veiligheid is één van de belangrijkste zaken in onze samenleving. Burgers willen veiligheid in hun huis, in hun wijk, in het verkeer, op school en op het werk. Het zorgen voor veiligheid is één van de kerntaken van de overheid. De politie draagt daarbij zorg voor de fysieke veiligheid. De gemeente heeft een grote verantwoordelijkheid voor de veiligheid van alle inwoners. Maar de gemeente staat daarin niet alleen. Ook corporaties, instellingen, ondernemers en burgers hebben een verantwoordelijkheid voor veilig wonen, werken en reizen.

De SGP vindt het belangrijk om samen te werken aan veiligheid. Samen met partners en vrijwilligers moet het veiligheidsgevoel worden verbeterd. Inwoners en ondernemers willen steeds vaker meehelpen om criminaliteit en overlast te bestrijden. De gemeente ondersteunt initiatieven die bijdragen aan meer veiligheid.

► Preventie

Preventie is het belangrijkste, daarna volgt handhaving. De gemeente straalt daadkracht uit in haar communicatie. Vandalisme, overlast en geweld tegen hulpverleners wordt niet getolereerd.

Concreet

- Buurtpreventie, WhatsApp-groepen en AED-projecten stimuleren.
- Op basisscholen krijgen kinderen voorlichting over sociale veiligheid.
- Er is extra zorg voor jeugd en gezinnen met complexe problemen.
- We zetten intensief in op matiging van alcoholgebruik door voorlichting en controle. Ook voorlichting over de gevaren van drugsgebruik en andere verslavingen zijn van belang.
- Geen alcohol en drugs op straat.
- Gemeenten denken actief mee met de reclassering van ex-gedetineerden wat betreft wonen en werk, om zo terugval te voorkomen.

► Politie

Gemeenten krijgen steeds meer te maken met criminaliteit die ondermijnend werkt. Criminaliteit verschuift van de stad naar het platteland. Drugsdelicten, (auto)criminaliteit en ondermijnende zakelijke activiteiten op bedrijventerreinen nemen toe. De SGP wil de doelen van de Nationale Politie verbinden met gemeentelijke doelstellingen. Daardoor

nemen de lokale mogelijkheden toe. Het is noodzakelijk om met alle partners samen te werken. De gemeente zorgt voor voldoende inzet van ambtenaren met voldoende bevoegdheden op het terrein van openbare orde en veiligheid.

Concreet

- **Wijkagenten zijn onmisbaar in de kernen/ wijken. Zij zijn zichtbaar, actief en betrokken.**
- **De gemeente heeft minimaal één centraal steunpunt van de politie. De SGP streeft er verder naar dat er meerdere fysieke mogelijkheden komen in Twenterand om in gesprek te kunnen gaan met de politie.**
- **De SGP wil maximaal inzetten om lokale criminaliteit op te sporen, in samenwerking met wijkagenten.**
- **De gemeenteraad bepaalt welke thema's lokaal de meeste aandacht nodig hebben: denk aan ondermijnende criminaliteit, woninginbraken of overlast van drugshandel.**
- **De gemeente hanteert een streng drugsbeleid en staat geen coffeeshops toe.**
- **Maximaal inzetten om lokale criminaliteit op te sporen, in samenwerking met wijkagenten.**
- **De gemeente zet zich maximaal in voor het realiseren van korte aanrijtijden van politie, ambulance en brandweer.**
- **De aanrijtijden van hulpdiensten worden regelmatig gemonitord en gerapporteerd aan de gemeenteraad.**
- **Bij beoordeling van vergunningen en subsidie aanvragen overweegt de gemeente of een nader onderzoek nodig is naar fraude en of er bijvoorbeeld sprake is van een crimineel risico.**

► Boa's

Het is niet wenselijk dat boa's allerlei politietaken moeten vervullen om capaciteitsproblemen bij de politie op te lossen. Wanneer dit in de praktijk toch het geval is, moeten boa's wel de middelen krijgen van die taken en bevoegdheden die ze nodig hebben voor de uitvoering.

Voor de boa staat er nogal wat te veranderen de komende jaren. met name de positie en de taak van de boa. Boa's spelen een steeds belangrijkere rol binnen het domein Leefbaarheid en Veiligheid. Zij hebben een zelfstandige taak naast de politie en dragen bij aan fysieke veiligheid, toezicht en handhaving in de openbare ruimte.

Boa's pakken dagelijkse overlast en kleine ergernissen aan, zoals vuurwerk-, jeugd-, parkeer-, hondenoverlast en zwerfvuil. Daarnaast hebben zij een belangrijke rol in de aanpak van ondermijning. Door hun toezichthoudende bevoegdheden kunnen zij locaties betreden die voor de politie niet altijd direct toegankelijk zijn. In goede samenwerking met de politie levert dit extra mogelijkheden op in de strijd tegen georganiseerde criminaliteit.

Concreet

- **De toegenomen verantwoordelijkheden en de zwaarte van de functie van een boa vragen om een passende uitrusting, zodat zij adequaat kunnen optreden.**
- **Boa's zijn waardevol voor een leefbare omgeving. Daarom wil de SGP hierop niet bezuinigen om overlast en verloedering effectief te kunnen aanpakken.**

Verder houden Boa's toezicht op het Digitaal Opkopersregister en -loket ter bestrijding van heling, handhaven zij op de Alcoholwet en spelen zij een centrale rol bij evenemententoezicht. In samenwerking met onder andere Bureau HALT kunnen zij optreden tegen alcoholgebruik door minderjarigen.

Mits opgeleid en uitgerust kunnen Boa's geluidsoverlast meten en handhaven, zowel bij evenementen als bij bedrijven. Ook zijn zij actief in het buitengebied, waar zij toezien op onder andere stroperij, illegale houtkap, aantasting van landschapselementen en het dempen van watergangen.

Daarnaast kunnen Boa's optreden tegen illegale feesten, verloedering van het straatbeeld (zoals voertuigwrakken en weesfietsen) en handhaven zij op diverse lokale verordeningen en wetten, waaronder de APV, afvalstoffen- en kapverordening, Woningwet (goed verhuurderschap) en de Wet op de kansspelen.

► Brandweer

Brandweer en ambulancezorg zijn belangrijke schakels in de zorg en veiligheid voor burgers. Er zijn regionale samenwerkingsverbanden, maar de gemeente moet volop aandacht aan dit thema blijven geven en de vrijwillige brandweer hoog in het vaandel houden.

Concreet

- De gemeente houdt goed contact met brandweervrijwilligers en stimuleert werving van nieuwe vrijwilligers.
- Bij een ramp of crisis is de gemeente volledig voorbereid op haar taken. Voorbereiding, samenwerking en oefeningen verdienen veel aandacht.

► Discriminatie en geweld

Ieder leven is wezenlijk (intrinsiek) en daarom waardevol. Geweld en discriminatie tegen wie dan ook keurt de SGP af. De SGP heeft oog voor kwetsbare groepen in de samenleving en onderstreept het belang van initiatieven die hun veiligheid bevorderen en verbeteren.

Concreet

- De gemeente heeft een meldpunt discriminatie en geweldsincidenten waar burgers melding kunnen maken van onveilige situaties.
- De gemeente brengt actief een regulerend normen en waarden patroon onder de aandacht.

VOOR EEN BETERE SAMENLEVING

BEREIKBAARHEID VOOR IEDEREEN

4. Verkeer en Vervoer

Het verkeer blijft om aandacht vragen. Nog steeds neemt het aantal auto's toe. De SGP vindt dat de belangrijke doorgaande verkeersstromen buiten de woonkernen moeten blijven. Het openbaar vervoer (OV) is een belangrijk middel, dat we efficiënt willen inzetten. Het fietsverkeer kan worden geoptimaliseerd. De SGP zet sterk in op de verduurzaming van het vervoer.

► Bereikbaarheid

Om de bereikbaarheid te vergroten pakt de gemeente actuele verkeersknelpunten met spoed aan, ook op de plekken waar autoverkeer opstroopt. Het detailhandelsplatform, de plaatselijke belangen, de bedrijfsverenigingen inclusief landbouwsector (Cumula) en buurtenmoeten als belangenbehartigers nadrukkelijk in het overleg over de infrastructuur betrokken worden, omdat zij de belangen in de kernen van binnen-uit kennen. Goede bereikbaarheid is van groot belang voor de leefbaarheid van al onze kernen. De SGP wil het fietsen stimuleren door naar mogelijkheden

te zoeken om te investeren in toeristische routes en deze waar mogelijk uit te breiden. Goede fietspaden kunnen fungeren als economisch drager van toerisme, maar belangrijker nog om de veiligheid te verbeteren. Tevens stimuleert het onze inwoners om gezond te bewegen door vaker de fiets te pakken. Er liggen hier kansen voor het gebied in en rondom Engbertsdijkerven (Bruinehaar – De Pollen). Voor dergelijke investeringen is het noodzakelijk om de samenwerking te zoeken met o.a. de buurgemeenten en de provincie.

Concreet

- De SGP streeft naar een optimale ontsluiting van woonwijken en bedrijventerreinen
- Werken aan veilige en vlotte verkeersstromen in en / of rond de woonkernen, bedrijventerreinen en winkelcentra. Verkeersknelpunten aanpakken, voorbeelden hiervan zijn:
 - Naast de ontwikkeling van de nieuwe randweg Vriezenveen Zuid ook onderzoek doen naar realisatie van een noordelijke rondweg Vriezenveen. (Nieuwe Daarlerveenseweg – Bouwmeesterstraat – N36)
 - Optimalisatie kruising (Jumbo Vriezenveen) Westeinde -Koningsweg - Krijgerstraat.
 - Veilige ontsluiting (auto's, fietsers, wandelaars) van scholen en sportparken. Bijvoorbeeld sportpark Het Midden in Vriezenveen is onvoldoende veilig.

- Optimalisatie Hammerstraat en kruispunt Tonnendijkbrug in Vroomshoop.
 - Optimalisatie veiligheid op- en afrit Westerhaar / Sibculoseweg (N341).
 - Realisatie van een Loop/fiets verbinding over de N36 (bedrijvenpark Almelse weg – Oosterweilanden).
 - Verkeersstromen in en rond het centrum Vriezenveen verbeteren.
 - De SGP is er geen voorstander van om de auto nog meer te weren uit het centrum. De winkeliers moeten bereikbaar blijven ook voor minder validen.
 - Veilige oversteekplaatsen en zebrapaden verlichten.
- De gemeente moet openbare vervoersmaatschappijen wijzen op hiaten in aansluitingen tussen de diverse openbare vervoerslijnen of in het aanbod van het openbaar vervoer. De SGP zet zich voor behoud en uitbreiding van OV-voorzieningen.
 - De SGP zet zich actief in voor heropening van het treinstation in Geerdijk.
 - Mogelijkheden voor vervoer op maat. (bijv. de GOAN! App voor reizen in Twente, Automaatje, buurtbussen in samenwerking met andere gemeenten/provincie om leefbaarheid te behouden en te vergroten etc., zoals Twentsflex)
 - Lobby om (snel)fietsroutes in regionaal verband te verkennen en te ontwikkelen. Bijvoorbeeld de fietsverbinding F35 naar Vroomshoop/Den Ham.
 - Investeren in veilige fietspaden en uitbreiding van fietspaden om de veiligheid te verbeteren. Bijvoorbeeld in en rondom de Engbertsdijkvenen, Bruinehaar, De Pollen.
 - Twenterand zal de lobby voor de N36 als economische drager in regionaal verband moeten ondersteunen.

► Duurzaam vervoer

Vervoer wil de SGP niet alleen goed geregeld hebben, maar ook zo schoon mogelijk. Hiervoor zijn goede OV-mogelijkheden noodzakelijk. Elektrisch vervoer heeft de toekomst. Ook de kansen van andere innovatieve ontwikkelingen, zoals waterstof, wil

de SGP graag benutten. Het kanaal Almelo de Haandrik blijft toegankelijk voor vrachtschepen als een duurzame vorm van vervoer van en naar bedrijven in Twenterand en in de regio en de rest van Nederland.

Concreet

- Naar alle dorpskernen komen zoveel mogelijk snelle en goede OV-verbindingen. Woonwijken en bedrijventerreinen worden optimaal toegankelijk via het Openbaar Vervoer.
- De gemeente is positief over het plaatsen van (meer) (snel)laadpalen in de openbare ruimte en op parkeerplaatsen om elektrisch vervoer te stimuleren.
- De SGP wil een versnelling op de uitrol van laadinfrastructuur voor logistiek en snelladen.
- In samenwerking met ondernemers en direct omwonenden komen er oplaadpunten voor elektrische fietsen in het winkelgebied en bij toeristische ontmoetingsplekken.
- De gemeente werkt samen met bedrijven en werknemers om duurzaam vervoer te bevorderen. Dit kan bijvoorbeeld door plannen voor elektrische fietsen en scooters, en voor collectief vervoer.

► Veiligheid

Verkeersveiligheid is voor de SGP heel belangrijk. De inzet is altijd om de verkeersstromen zo te geleiden dat iedereen op een zo veilig mogelijke manier kan deelnemen aan het verkeer. De wegen naar en rond scholen hebben de speciale aandacht. Ook andere drukbezochte voorzieningen dienen veilig te zijn en goed onderhouden te worden. Hierbij moet vooral ook het overleg met de betrokkenen (scholen etc.) meer vorm krijgen, waarbij niet alleen de si-

tuatie op de plek van de voorziening, maar ook verderop in de wijk aandacht moet krijgen.

Het aanleggen van verkeersremmers moet alleen in uiterste noodzaak en met uniforme maatregelen gerealiseerd worden. Deze resulteren vaak in een verhoging van de ambulance-aanrijtijd, en in een ongewenste verschuiving van de verkeersstromen.

Concreet

- We willen veilige fiets- en wandelroutes van en naar de scholen en andere belangrijke centra of ontmoetingsplekken.
- De gemeente werkt samen met maatschappelijke organisaties, scholen en bedrijven om veilig verkeersgedrag te bevorderen.

- Wegen richten we duurzaam en veilig in. 30 km/h-zones moeten echt voldoen aan de eisen.
- Te hard rijden in de wijk wordt streng aangepakt.
- Doorgaand vrachtverkeer moet geweerd worden uit de kernen, door goede ontsluitingen te realiseren van of naar de diverse bedrijfsterrinen.
- Voor het landbouwverkeer moeten er praktische en veilige hoofdroutes zijn.
- De SGP wil niet bezuinigen op onderhoud van wegen, fietspaden en trottoirs.
- Verkeersonveilige situaties vragen een adequate aanpak.
- De N36 is een belangrijke verkeersader die volop onze aandacht verdient om economische redenen en veiligheid. De realiteit is dat er relatief veel ongelukken gebeuren. Een ruimere opzet van het wegprofiel met gescheiden rijstroken zal een forse verbetering zijn. Hulpdiensten kunnen bij deze oplossing veilig passeren. Echter het upgraden naar een 2 x 2 rijstroken in de toekomst zal onvermijdelijk zijn vanwege de steeds toenemende verkeersintensiteit.

**DE VERKEERSVEILIGHEID OP DE N36
VERDIENT GROTE AANDACHT**

**VOOR EEN GOEDE MORGEN
VOOR DE BOER**

5. Economie

Ons hele westerse samenlevingsmodel is gebaseerd op het kapitalistische groeimodel. De SGP vindt economie ook belangrijk. Voor ons is de economie geen doel maar een middel. De economie is nodig om in ons levensonderhoud te voorzien. Vanuit het Bijbels perspectief van rentmeesterschap is het onze verantwoordelijkheid om de schepping niet te laten lijden onder onze drang naar welvaart. Economische resultaten worden bij voorkeur met circulaire middelen behaald.

De SGP vindt een sterke lokale economie met voldoende bedrijvigheid belangrijk. Dit zorgt voor werkgelegenheid voor onze inwoners. En werk is één van de belangrijkste dingen die zorgen voor structuur en een sociaal netwerk. Daar heeft iedereen behoefte aan. Naast een economische functie hebben ondernemers ook een maatschappelijke functie, want zij sponsoren verenigingen en bieden leer-en werkplekken aan voor jongeren.

Concreet

- De gemeente zorgt voor een goed vestigingsklimaat.
- Ze maakt ruimtelijke keuzes met oog voor een goede balans tussen economie, milieu en werkgelegenheid.
- We hechten aan duidelijkheid en een goede communicatie, werkbare regels tussen de gemeente en bedrijven.
- We hechten aan een praktisch gericht en structureel overleg met ondernemersverenigingen en het detailhandelsplatform.
- Bij werkzaamheden worden alle betrokken ondernemers, ondernemersverenigingen en het ondernemersplatform vroegtijdig geïnformeerd.
- Gemeentelijk beleid dat (agrarische) ondernemers raakt, wordt in voor-overleg gewogen met de belangen van de betrokken ondernemers (Bijvoorbeeld door een MKB toets).

► De economie van de toekomst

De economie ontwikkelt zich razendsnel. Het is daarom belangrijk om niet enkel vast te houden aan de structuren van het heden en het verleden, maar we moeten op tijd de bakens verzetten en nieuwe ontwikkelingen volgen.

Tegelijkertijd wordt de economie niet alleen globaler, maar ook regionaler door bijvoorbeeld innovatieve bedrijven die regionaal samenwerken. Daarom is

het belangrijk om regionaal afgestemd beleid te hebben, waarmee op deze ontwikkelingen kan worden ingespeeld.

Concreet

- **De gemeente voert een constante dialoog met de lokale bedrijven om in te kunnen spelen op de nieuwe economie.**
- **We stimuleren innovatie door fondsen en faciliteiten.**
- **De gemeente trekt toekomstgerichte innovatieve bedrijven aan. (Bijvoorbeeld start-ups, scale-ups)**
- **Blijvende aandacht voor de streek economie en lokale ondernemers.**
- **Local for Local concepten worden positief gewaardeerd door de gemeente. Dit zijn initiatieven die draaien om het organiseren van lokale voorzieningen, bijvoorbeeld energie en voedsel, binnen een gemeenschap, waarbij de productie en consumptie lokaal blijven, met als doel transparantie, lagere kosten, minder afhankelijkheid van grote partijen en een eerlijke prijs voor zowel producent als consument.**
- **Ieder winkelgebied/centrum heeft een eigen plan. Zeker wanneer een centrum kansarm is/wordt is een tijdig transformatieplan nodig, waarbij de samenwerking wordt gezocht, waarbij er gestimuleerd wordt om gezamenlijk te investeren.**

► Mobiele bereikbaarheid

Goede mobiele bereikbaarheid is een belangrijke en vitale voorziening voor inwoners, bedrijven, hulpdiensten en gemeentelijke dienstverlening. De SGP staat positief tegenover medewerking om de mobiele netwerken te moderniseren en toekomstgericht te maken, onder meer door het formuleren van een helder en transparant antennebeleid en vlotte vergunningprocedures, zowel in woonkernen als in het bui-

tengebied. Ook bij nieuwbouw of verbouw zal er bekeken moeten worden of er voorwaarden gesteld kunnen worden en om de samenwerking te zoeken met de pandeigenaren/ondernemers en mobiele operators om de mobiele infrastructuur te behouden dan wel te versterken. Het gaat hier immers om een gedeelde verantwoordelijkheid.

► Zorg voor ondernemers en agrariërs

Zelfstandige ondernemers in het midden- en kleinbedrijf vormen de ruggengraat van onze economie. Zij verdienen de steun van de gemeentelijke overheid. Juist ook in deze onzekere tijden. Dat kan door hen te faciliteren en goed met

hen te communiceren. Ook moeten ze voorzien worden van goede locaties om stabiele groei mogelijk te maken. Regels zijn er om deze bedrijven te beschermen en om te reguleren - niet om ze te belemmeren. Dat moet de insteek van

alle regelgeving zijn. Boeren en tuinders verdienen gemeentelijke steun. Zij zijn belangrijk voor onze voedselvoorziening en spelen een goede rol in natuurbeheer en het behoud van onze landschappen. De gemeente creëert ruimte voor hen om hun bedrijf economisch gezond te houden en toekomstbestendig te maken. Regelgeving dient als een steun in de rug in plaats van als

stok tussen de spaken. De reguliere veehouderij dient niet 'weggepest' te worden. De gemeente zal dan ook zoveel mogelijk zichtbaar en naast de inwoners en ondernemers moeten staan in o.a. de gebiedsprocessen, waar veelal ingrijpende maatregelen genomen worden.

Concreet

- **De gemeente heeft een bedrijfscontactfunctionaris bij wie bedrijven al hun vragen kunnen stellen.**
- **De gemeente heeft oog voor de ontwikkeling van het bestaande midden- en kleinbedrijf bij het (op/om)schakelen naar duurzaam, circulair, milieuvriendelijk en veilig ondernemen en voor de mogelijke behoefte aan medewerking. Een mooi voorbeeld is Twentse bouwwoogst, waarin agrariërs, bouwers, maakindustrie en kennisinstellingen samen werken aan een sterke, lokale bouw economie.**
- **Bedrijven worden ontvangen vanuit een 'rode loperbenadering', zodat zij snel alle procedures en processen kunnen doorlopen.**
- **De gemeente stimuleert ondernemers om mensen met afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen.**
- **Regels zijn eenduidig, beschermend en terughoudend.**
- **Nieuwe of aangepaste lokale regelgeving moet ook voor de kleine ondernemers behapbaar en uitvoerbaar zijn. De gevolgen van nieuwe lokale regelgeving moeten eerst voldoende in kaart zijn gebracht. (MKB-toets)**
- **Denken in mogelijkheden, het bestemmingsplan mag geen onnodige blokkade zijn voor creativiteit. Maatwerk, uiteraard passend bij aard en schaal van de omgeving.**
- **Lokale lasten blijven beperkt.**
- **Precariobelasting (vergoeding voor het gebruik van openbare grond) bij voorkeur terug laten vloeien in investeringen voor ondernemers.**
- **De gemeente voert een positief beleid voor boeren en tuinders om deze voedselvoorzieners te behouden.**
- **Werken aan behoud van de agrarische sector. Door kansen en mogelijkheden te bieden, zodat ook de jongere generatie een goede boterham kan verdienen.**
- **Voldoende eigen bedrijventerreinen bij elke kern beschikbaar voor verwachte uitbreiding. Lokaal gewortelde familiebedrijven willen we graag voor de gemeenschap behouden. Vroegtijdig handelen is noodzakelijk om ook de benodigde (energie) voorzieningen tijdig gereed te kunnen hebben.**
- **Starters, vooral in het midden- en kleinbedrijf, dienen voldoende mogelijkheden en ruimte te krijgen. Woningen/locaties met beperkte bedrijfsruimte zijn daarvoor een alternatief. Ook VAB-locaties (vrijkomende agrarische bebouwing) zijn een goed alternatief voor (startende) ondernemers.**

**VOOR EEN GOEDE MORGEN
MET ZORG DICHTBIJ**

6. Zorg en Welzijn (sociaal domein)

De SGP wil opkomen voor de zwakkeren in de samenleving. Wij zien om naar mensen in kwetsbare omstandigheden. Zij krijgen vanuit Bijbelse naastenliefde zorg en ondersteuning of zelfs bescherming. Kerken, scholen en andere maatschappelijke instellingen betrekken we intensief bij het gemeentelijke beleid in het sociaal domein. Naast een barmhartig beleid willen we ook een rechtvaardig beleid. Onrechtmatig handelen en fraude worden aangepakt. Ook in onze regio zijn malafide zorgbedrijven actief. De SGP wil dan ook werken aan een effectieve controle van de uitgaven.

► Volksgezondheid en Welzijn

De volksgezondheid is een punt van aanhoudende zorg van de overheid. Het is voor ons welbevinden belangrijk dat welvaart en welzijn met elkaar in balans zijn. De gemeentelijke overheid kan veel voor haar burgers betekenen door in volksgezondheid en welzijn te investeren. In 2026 is het tien jaar geleden dat het VN-verdrag Handicap in Nederland van kracht werd. Dit VN-verdrag gaat over de meest basale mensenrechten voor mensen met een beperking. Toegang tot zorg, vervoer, gebouwen, onderwijs, arbeid, verkiezingen en informatie. Een toereikend inkomen. Een passende woning. Veel mensen met een beperking ervaren nog steeds niet dat zij op voet van gelijkheid kunnen meedoen. Mensen met een beperking staan op al deze terreinen nog steeds op achterstand.

Het is belangrijk dat de gemeente naast haar inwoners staat. Een gemeente die zorgt dat mensen die het écht nodig hebben ook de zorg en ondersteuning krijgen om mee te kunnen doen. De lokale politiek kan hierin het verschil maken. Bijvoorbeeld door een lokale inclusie agenda op te stellen en te implementeren, en daar inwoners met een beperking en hun vertegenwoordigende organisaties actief bij te betrekken.

In het sociaal domein zijn veel vrijwilligersorganisaties actief, vaak verbonden aan kerken of maatschappelijke organisaties. De SGP is kritisch over de trend om taken op het gebied van welzijn aan te besteden aan één partij, omdat kleinere vrijwilligersinitiatieven die uit de samenleving voortkomen, daarmee weggedrukt worden.

Concreet

- De gemeente creëert een gemeentelijk gezondheidsplan met concrete doelstellingen voor bewegen en voor het stimuleren van een gezonde levensstijl.
- Op scholen krijgen leerlingen voorlichting over bewegen, gezonde voeding en de gevaren van verslaving.
- Lokaal actieve maatschappelijke organisaties en initiatieven op het gebied van zorg en welzijn verdienen gemeentelijke steun.
- De SGP wil zo snel en goed mogelijk invulling geven aan suïcidepreventie, toegesneden op onze lokale situatie. Elke dag overlijden gemiddeld 5 mensen aan zelfdoding.

- Jeugd- en jongerenwerk krijgen ondersteuning. Maatschappelijke organisaties en kerken geven we de ruimte om dit op hun eigen, evenwel op een verantwoorde manier, in te vullen. De SGP is voorstander om in elke kern een jongereninloop te hebben waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten.
- De gemeente bevordert het werk van maatschappelijke organisaties die actief zijn op het gebied van armoedebestrijding, begeleiding van statushouders, schuldhulpverlening en het tegengaan van eenzaamheid.
- Gezien de grote rol van de gemeente in het sociaal domein, is een betrokken en kritische adviesraad Sociaal Domein van het grootste belang. De gemeente faciliteert zo'n adviesraad.

► Jeugd- en jongerenwerk

Jongeren hebben het nodig om veilig te kunnen opgroeien. Ze moeten vanuit een gezond verantwoordelijkheidsbesef kunnen participeren in de samenleving. Hoewel het aantal kinderen en jongeren in Nederland gelijk blijft, nemen de kosten voor jeugdhulp in veel gemeenten toe. Dat vraagt van gemeenten om

kritisch keuzes te maken bij de inzet van hun budget. De gemeente moet juist ook oog hebben voor de oorzaken, om deze waar mogelijk weg te kunnen nemen. Het vroeg signaleren is belangrijk. Hierbij is samenwerking met bijvoorbeeld, scholen en kerken van belang, zij hebben juist een signaleerfunctie.

Concreet

- We zetten in op een laagdrempelig en toegankelijk Centrum voor Jeugd en Gezin voor ouders. Het CJG is onderdeel van de lokale toegang tot jeugdhulp (sociaal team, wijkteam, jeugd- en gezinsteam). Deze teams bieden zelf ook hulp en brengen het principe 'één gezin - één plan - één regisseur' zoveel mogelijk in de praktijk. Ze bieden hulp met oog voor het hele gezin.
- De SGP wil structureel investeren in preventieve initiatieven gecoördineerde informele gezinssteun. Denk bijvoorbeeld aan Buurtgezinnen of Samen Oplopen. Dit versterkt gezinnen en daarmee de sociale basis van wijken op een vaste, betrouwbare manier en kan veelal zwaardere (jeugd)zorg voorkomen.
- Zorgvragers in de jeugdzorg krijgen keuzevrijheid. De gemeente informeert de zorgvrager pro-actief over deze mogelijkheid en dit recht. Zo wordt er rekening gehouden met de levensovertuiging van ouders en jongeren. Dat bevordert juist een effectieve behandeling.
- De gemeente stuurt erop dat de kosten voor jeugdhulp niet hoger zijn dan het beschikbare budget, ervan uitgaand dat er komende jaren structureel budget voor jeugdhulp vanuit het Rijk komt.
- De gemeente zet in op preventie van (v)echtscheidingen, bijvoorbeeld door (vroegtijdig) relatietherapie voor ouders ter beschikking te stellen.

- Voor jongeren die niet thuis kunnen wonen, wordt een oplossing gezocht, in een pleeggezin of in een gezinshuis.
- De gemeente staat in goed contact met pleegouders en gezinshuisouders, en steunt hen in het belangrijke werk dat ze doen. De gemeente stimuleert via haar ruimtelijk ordeningsbeleid de start van gezinshuizen.
- Specialistische jeugdhulp is beschikbaar voor kinderen en jongeren. De gemeente werkt regionaal samen met andere gemeenten om deze specialistische hulp te kunnen bieden. Ze probeert de administratieve lasten voor aanbieders van specialistische hulp te beperken.
- De gemeente is verantwoordelijk voor de aanpak van kindermishandeling en huiselijk geweld. Ze ziet erop toe dat meldingen bij Veilig Thuis op juistheid worden onderzocht. Indien nodig zet de gemeente hulpverlening in.
- Gemeenten houden toezicht op goed feitenonderzoek bij de uitvoering van jeugdbeschermingsmaatregelen door een gecertificeerde instelling.

► Zorg en welzijn (WMO), ondersteuning vrijwilligers en mantelzorgers

De Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) legt veel verantwoordelijkheid neer bij de burgers. De zorg is bedoeld voor (kwetsbare) medeburgers en hun leefomgeving. Daarbij biedt de gemeente ondersteuning, begeleiding en verzorging aan huis. Vrijwilligers en mantelzorgers zijn van onschatbare waarde. De SGP vindt het belangrijk dat de gemeente de taak in de WMO om vrijwilligers en mantelzorgers te on-

dersteunen en te faciliteren concreet en serieus invult.

De SGP pleit voor een ruimhartig beleid binnen de financiële kaders. Er moeten voorwaarden worden geschapen, zodat de burger zijn eigen verantwoordelijkheid neemt en solidair is met mensen met een handicap, psychische klachten en/of een langdurige zorgbehoefte.

Concreet

- De SGP wil keuzevrijheid binnen de WMO, zodat de burger de hulp kan kiezen die past bij zijn levensovertuiging.
- De sociale wijkteams zijn laagdrempelig en toegankelijk. Ze staan dicht bij de burger en kunnen direct ondersteuning en hulp bieden.
- De gemeente stimuleert vrijwilligers, bijvoorbeeld door de uitreiking van een jaarlijkse Vrijwilligersprijs.
- Het Informatiepunt Vrijwilligerswerk Twenterand wil de SGP behouden.
- Versterk positie van mantelzorgers door hen te faciliteren. Dit kan bijvoorbeeld door het opzetten van een platform van professionals en ervaringsdeskundigen.

- De gemeente stemt de mantelzorgondersteuning af op de lokale behoefte en houdt hierbij rekening met specifieke doelgroepen.
- We willen investeren in respijtzorg. Dit kan variëren van bijvoorbeeld dagactiviteiten tot aan logeerszorg.
- De SGP wil zich inzetten voor woon-zorgvormen tussen zelfstandig thuis wonen en wonen in een verpleeghuis.
- De SGP wil investeren in vitale zorgzame woongemeenschappen voor jongeren en ouderen. Een mooi initiatief is bijvoorbeeld het Noaberhof Den Ham. Dit soort initiatieven verdienen een kans.
- Geen onnodige obstakels voor (pre-)mantelzorgwoningen.

▶ Werk, inkomen en arbeidsmarkt

Voor de SGP is betaald en onbetaald werk gelijkwaardig. Niet alleen betaald werk is waardevol. Zorg, ondersteuning en vrijwilligerswerk waardeert en stimuleert de SGP als even nuttige maatschappelijke bijdragen. De arbeidsparticipatie moet dan ook niet met allerlei regelingen worden opgevoerd. Wel is iedereen zelf verantwoordelijk voor zijn inkomen. De SGP heeft een groot hart voor mensen die door omstandigheden niet kunnen werken. Mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt (langdurig werklozen, gehandicapten, bijstandsgerechtigden) worden door de gemeente actief geholpen. Daarbij werkt de ge-

meente nauw samen met werkgevers in de gemeente en regio en met de sociale werkplaatsen. Als werken onmogelijk is of als er geen werk te vinden is, moet de gemeente in een inkomen voorzien. Om- en bijscholing is naar de mening van de SGP daarbij een voorwaarde. Een uitkering is dus een vangnet, geen hangmat.

Wij willen de lokale economie stimuleren om een sociale arbeidsmarkt met werk voor onze inwoners te creëren. We verwachten van onze lokale bedrijven dat zij daarin hun maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen.

Concreet

- De gemeente organiseert samen met bedrijven leerwerkplekken, waar burgers werkervaring kunnen opdoen.
- Van burgers die een uitkering ontvangen, mag een 'tegenprestatie' verwacht worden. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van vrijwilligerswerk of een werkervaringsplek.

- De gemeente pakt, in samenwerking met het bedrijfsleven, jeugdwerkloosheid actief aan.
- De gemeente stimuleert en ondersteunt een goede aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt. Dit kan onder meer door ondernemers en onderwijsinstellingen te laten samenwerken en door leerlingen actief kennis te laten maken met het bedrijfsleven.
- De gemeente geeft als werkgever en opdrachtgever het goede voorbeeld. Binnen de gemeentelijke organisatie moeten voldoende mensen werken met een garantiebbaan. Bij een gemeentelijke opdracht vraagt de gemeente van opdrachtnemers dat ze ook een deel van het werk door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt laten uitvoeren.
- Burgers met schulden stappen niet zomaar naar de gemeentelijke schuldhulp. De drempels kunnen lager, bijvoorbeeld via de inzet van schuldhulpmaatjes en face to face dienstverlening.
- De gemeente voert een ruimhartig minimabeleid. Actieve armoedebestrijding, kwijtschelding van gemeentelijke belastingen, ruimhartige verlening van bijzondere bijstand en ziektekostenverzekering voor minima behoren tot de mogelijkheden.
- De sociale dienst biedt in samenwerking met het UWV en reïntegratiebedrijven één werkgeversbenadering om werkzoekenden aan een goede baan te helpen.
- Onbetaald werk, zoals vrijwilligerswerk en mantelzorg, verdient een grotere waardering.
- De gemeente probeert armoede te voorkomen door werken financieel aantrekkelijker te laten zijn dan een uitkering.

**GOEDE ONDERWIJSHUISVESTING IS
VAN CRUCIAAL BELANG**

7. Onderwijs

Goed onderwijs is erg belangrijk voor de ontwikkeling van burgers en van de samenleving. Het Rijk is verantwoordelijk voor goed onderwijs en voor toezicht op de onderwijskwaliteit. De gemeente heeft vooral een belangrijke rol bij het scheppen van goede randvoorwaarden. De gemeente heeft daarom een taak bij lokaal onderwijsbeleid, passend onderwijs, leerlingenvervoer, nieuwbouw en uitbreiding van scholen, het tegengaan van onderwijsachterstanden en toezicht op de leerplicht. Het is goed dat de gemeente zich betrokken voelt op het onderwijs in elke kern. De professionele ruimte van scholen blijft daarbij vooropstaan. De SGP vindt de vrijheid van onderwijs onopgeefbaar.

► Onderwijshuisvesting

De gemeente is verantwoordelijk voor de bekostiging van (vervangende) nieuwbouw en uitbreiding van scholen. In het integraal huisvestingsplan (IHP) beschrijven schoolbesturen en

gemeenten de huisvestingvoorzieningen die nodig zijn. Daarin zoeken beide partijen naar afstemming op beleid voor leerlingenvervoer en Passend Onderwijs.

Brede school Westerhaar

Concreet

- **Het duurzamer maken van schoolgebouwen heeft prioriteit. De gemeente en de scholen zetten in op energie neutrale huisvesting. Renovatie is naast nieuwbouw een nadrukkelijke optie.**
- **Veel scholen in de gemeente hebben te maken met leerlingenkrimp. De gemeente springt hier tijdig op in door aanpassingen in hun huisvestingsbeleid.**

- **Scholen voor regulier onderwijs hebben vanwege Passend Onderwijs soms aanpassingen in huisvesting nodig. Daar moet ruimte voor zijn.**
- **De gemeenten en de scholen vormen samen een visie op volledige decentralisatie van de onderwijshuisvesting.**
- **De gemeente mag niet 'sturen' met onderwijsgebouwen. Scholen en besturen bepalen zelf of ze samenwerken of zelfs samengaan.**
- **De gemeente heeft aandacht voor de ventilatie en het binnenklimaat in scholen.**

► Onderwijsachterstanden tegengaan

De gemeente biedt speciale programma's aan om kinderen met een onderwijsachterstand te helpen. Ze krijgt van het Rijk daar ook geld voor. De SGP wil laaggeletterdheid en taalachterstanden effectief aanpakken. Het bevorderen van leesgedrag onder jonge kinderen is hierbij een belangrijk middel. Initiatieven om kinderen te stimuleren in hun

ontwikkeling kunnen het beste verbonden worden aan en afgestemd worden op het onderwijs van de scholen waar de kinderen naar toe gaan. Ook de bibliotheken (Het Taalpunt) zijn belangrijke voorzieningen die we graag willen behouden.

Concreet

- **Bij afspraken over resultaten van voor- en vroegschoolse educatie (VVE) staat de inbreng van scholen centraal. De gemeente schrijft geen leeropbrengsten, didactische middelen of toetsen, voor aan scholen.**
- **Voor- en Vroegschoolse Educatie, voor leerlingen in achterstandsituaties inzetten binnen de bestaande schoolstructuur.**
- **Gezinsgerichte benadering is belangrijk. Initiatieven die gericht zijn op versterking van de vaardigheden van de ouders behoort ook tot de mogelijkheden om onderwijsachterstanden tegen te gaan.**

► Thuiszitters

Ieder kind is leerplichtig. Daarom is het onwenselijk dat er nog kinderen thuiszitten. De gemeente is verantwoordelijk

voor toezicht op de Leerplichtwet. De problemen met thuisblijvende kinderen zijn vaak complex. Toch wil de SGP

thuiszitten zoveel mogelijk voorkomen en terugdringen. De SGP realiseert zich dat de school soms tijdelijk of definitief niet de juiste ontwikkelomgeving kan

zijn. Het is dan belangrijk om in andere instellingen doelgericht te werken aan de ontwikkeling van kinderen en jongeren.

Concreet

- **Onderwijs en jeugdhulp werken intensief samen om thuiszitten te voorkomen. Daarbij hebben ze oog voor de complexiteit van de problematiek.**
- **De gemeente spant zich in om ervoor te zorgen dat er geen of hooguit beperkte wachtlijsten zijn bij zorgaanbieders die complexe problemen bij kinderen en jongeren behandelen. Met aandacht voor de kwaliteit van de zorgaanbieder en periodieke evaluatie.**
- **Er is goede begeleiding nodig voor leerlingen die vanuit een instelling terugkeren naar het onderwijs.**

► Leerlingenvervoer

De gemeente betaalt onder bepaalde voorwaarden (een deel van) het vervoer van leerlingen. Dit geldt voor leerlingen die door een beperking niet zelfstandig naar een passende school kunnen of voor leerlingen die verder moeten reizen omdat er geen school met een passende identiteit in de buurt is. Door de

komst van Passend Onderwijs hoeven leerlingen soms minder ver te reizen. De gemeente werkt voortvarend mee bij de vergoeding van leerlingenvervoer aan (pleeg)ouders. Dat geldt zeker in het kader van een maatregel van kindbescherming.

Concreet

- **De gemeente geeft steun aan het zogeheten signatuurvervoer. (Leerlingen die vervoerd moeten worden naar scholen van een bepaalde richting of levensbeschouwing)**

► Onderwijs en zorg

Sommige leerlingen hebben naast ondersteuning in het onderwijs ook aanvullende zorg nodig. Ze kunnen zich bijvoorbeeld fysiek of mentaal niet

alleen redden op school. Onderwijszorgregelingen regelen een combinatie van onderwijs en zorg op school.

Concreet

- **Burgers mogen bij onderwijs-zorg-regelingen niet van het kastje naar de muur worden gestuurd. De overheid is een betrouwbare partner en (sociaal) vangnet.**
- **Het uitgangspunt is dat zorgaanbieders passen bij de identiteit van leerlingen, ouders en school. Dat geldt niet alleen voor geïndiceerde, maar ook voor kortdurende zorg. Dit wordt dan ook van harte gestimuleerd.**

► Brede school / Integrale kindcentra (IKC)

Op veel plekken in het land worden IKC's ontwikkeld. Dit zijn voorzieningen voor kinderen van 0-12 jaar. Een IKC biedt scholen een kans om leerlingen vroeg bij de (identiteit van de) school te betrekken. Ook kunnen ze een goede doorlopende leerlijn bieden. Integrale kindcentra kunnen een goed instrument zijn om onderwijsachterstanden te bestrijden en sociale cohesie te bevorderen.

Een IKC kan echter nooit een (goed) gezinsleven vervangen. Ouders blijven verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen. Kinderen verdienen een persoonlijke opvoeding door hun eigen ouders. Dat is voor hen namelijk het beste. Ouders hebben ten opzichte van hun kinderen een unieke relatie. Ze zijn niet te vervangen. De beste opvoeders zijn in principe de ouders zelf.

Concreet

- **Scholen mogen niet worden gedrongen of gedwongen om zich om te vormen tot een IKC of brede school.**
- **De gemeente verstrekt subsidie aan initiatieven die de voorschoolse educatie bevorderen.**
- **In het belang van de doorgaande lijn worden initiatieven om te komen tot schoolgebonden peuterspeelzaalwerk positief gewaardeerd.**

**GOED EN PASSEND ONDERWIJS IS
BELANGRIJK VOOR ONZE
TOEKOMSTIGE GENERATIES**

8. Sport, Cultuur en Recreatie

De SGP wil een samen-leving, niet een naast-elkaar-leving. Cultuur en cultuurgeschiedenis kunnen hierin een belangrijke rol spelen. Dat geldt ook voor verantwoord samen recreëren en sporten.

► Sport

Sporten is gezond en plezierig. Het heeft een vormende en samenbindende werking. Het is goed voor de sociale en fysieke ontwikkeling van jongeren. De SGP ondersteunt dat graag door goede faciliteiten en accommodaties te bieden. Ouderen en gehandicapten verdienen extra aandacht. Daarom ziet de SGP een rol voor de overheid in het

bevorderen van breedtesport (sport die door alle lagen van de bevolking beoefend kan worden op amateurbasis). De SGP vindt dat topsport geen taak van de overheid is. Ook hecht de SGP aan de zondagsrust. Daarom wijst ze zondagssport af. De SGP vindt het positief dat gemeentelijke sportvoorzieningen zelfstandig worden gemaakt.

Concreet

- De gemeente stimuleert sport, spel en gezondheid via scholen.
- De gemeente faciliteert breedtesport.
(sport die door iedereen beoefend kan worden op amateurbasis)
- De SGP wil bij investeringen van sportaccommodaties vooral ook inzetten op accommodaties die modern, flexibel en multifunctioneel zijn. Zo kunnen zij ook benut worden door andere gebruikers.
- De gemeente stimuleert samenwerking tussen (lokale) sport-, beweeg-, buurt- en zorgpartners.
- De SGP wil investeren in 'gezonde buurten', waar jong en oud kunnen bewegen, spelen en sporten in een groene omgeving. Dit bevordert zowel de fysieke gezondheid als sociale cohesie.
- De gemeente ondersteunt maatschappelijke initiatieven die gezondheid en verantwoord bewegen bevorderen door voldoende, goede en duurzame voorzieningen.
- De gemeente zet zich in voor goede wandel- en fietsroutes.

► Cultuur

De SGP vindt cultuurbeleving heel belangrijk. Het stimuleren van sociaal-culturele activiteiten kan daaraan bijdragen. Culturele activiteiten moeten ontstaan uit particulier initiatief. De

gemeente vervult daarbij een stimulerende en ondersteunende rol. Evenementen en cultuuruitingen behoren te passen bij de goede zeden. Ze mogen niet aanstootgevend zijn.

Concreet

- Scholen krijgen ondersteuning bij het verzorgen van natuur- en cultuureducatie. De gemeente geeft hun ruimte voor een eigen invulling, die bij de identiteit van de school past.
- De gemeente steunt lokale media, zodat zij inwoners onafhankelijk en objectief informatie kunnen geven. Ook kunnen deze media een platform zijn voor de maatschappelijke dialoog.
- De SGP vindt het van belang dat basisschoolleerlingen tijdens hun schooltijd een boerderij bezoeken, zodat zij op jonge leeftijd een beter begrip en gevoel ontwikkelen voor de agrarische sector en het belang ervan voor onze samenleving.

Gemeenteschool Den Ham

► Cultuur en erfgoed

Cultuur en erfgoed zijn verbonden met de lokale identiteit van onze dorpen, buurtschappen en streek. Wanneer een gemeente monumenten en cultuurhistorisch erfgoed behoudt, is ze aantrek-

kelijk voor inwoners en toeristen. De rijke geschiedenis blijft zichtbaar in de bebouwing, maar ook in de openbare ruimte en in het cultuurlandschap.

Concreet

- De SGP wil beleid voor archeologie en cultuurhistorie, zodat waardevolle historische elementen en plaatsen behouden blijven en zichtbaar zijn.
- De gemeente stelt het monumentenbeleid vast, waarbij de gemeenschap of direct betrokkenen vooraf worden betrokken om hun mening te geven.
- Cultuurhistorische verenigingen worden ruimhartig ondersteund door de gemeente.
- Door middel van herbestemming behoudt de gemeente haar cultuurhistorisch erfgoed. Denk bijvoorbeeld aan de initiatieven om het Middendorphuis in Den Ham te behouden.
- In oude en authentieke wijken en straten wordt gebouwd met oog voor de geschiedenis.
- Straatnamen en historische verwijzingen herinneren aan en leren ons de geschiedenis en moeten dus niet verwijderd te worden.

► Bibliotheken

Een goede bibliotheek is een verrijking van het culturele leven in de gemeente. De kern van de bibliotheektaak ligt in een vrije, laagdrempelige informatieverstrekking voor de burgers, gericht op culturele en educatieve ontwikkeling

en maatschappelijke vorming. Deze basisfunctie moet zo mogelijk in elke kern aanwezig zijn. De rol als fysieke ontmoetingsruimte kan dan benut worden en levert mogelijke maatschappelijke meerwaarde.

Concreet

- De gemeente zorgt voor een toegankelijke bibliotheek met bijbehorende maatschappelijke voorzieningen.

► Evenementen

Preventie en handhaving heeft een grote prioriteit voor de SGP. Evenementen dienen daarbij vooraf duidelijk getoetst te zijn aan de vastgestelde voorwaarden in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Bij festiviteiten, evenementen en andere activiteiten waar de openbare orde/ veiligheid in het geding kan komen, dient voldoende beveiligingspersoneel vanuit de organiserende partij en ook politie met voldoende bevoegdheden aanwezig te zijn. Drugs- en alcoholmisbruik dienen effectief geweerd te worden, organisaties dienen dat duidelijk aan te tonen alvorens een evenementen vergunning te verkrijgen. Overlast van evenementen en andere activiteiten als gevolg van bijvoorbeeld

beeld geluid en vernielingen moet bij de vergunningverlening gewogen en voldoende geweerd worden. Jongeren die overlast geven zijn als eerste zelf verantwoordelijk, maar ook de ouders kunnen aangesproken worden op het gedrag van hun kind. Op ouders rust als eerste de taak van een goede morele vorming van hun kinderen. Er moet dan ook duidelijk stelling genomen worden tegen de leus van deze tijd dat de bezwaarden (inwoners die bezwaren hebben) wat toleranter en verdraagzamer zouden moeten zijn. De inhoud van een evenementen-programma en de uitvoering mag niet in strijd zijn met de normen en waarden.

► Recreatie en Toerisme

Iedereen heeft ontspanning nodig. Zeker wanneer in deze tijd van 'druk, druk, druk' en stress. Recreatie is een zeer breed terrein, waar veel ondernemers op inspelen met hun kleine of grotere campings en diverse toeristische arrangementen. Fietspaden, wandelpaden en parken/plantsoenen voorzien in een grote behoefte van de rustzoekende toeristen en de eigen inwoners. Indien goed onderhouden en verzorgd, dienen ze als een visitekaartje. In Twenterand hebben we veel parels die mogelijkheden bieden. Zoals het Veenschap, rond de zandafgravingen in Westerhaar, de

Engbertsdijkswen, de Fayersheide De beeldbepalende elementen langs de Bevert, de Mageler Es, Het Achterbroek en het Zandstuvebos in Den Ham, moeten we koesteren en onderhouden. Het actief bevorderen van karakteristieke bebouwing bij boerderijen en van mogelijkheden tot 'afstapleisterplaats' in het buitengebied is van groot belang. Het aantrekken van toeristen vraagt om keuzes. Wat hebben en willen wij bieden? Onze parels lenen zich voor rust en ruimte zonder dat zij de agrariërs en natuur bedreigen.

Concreet

- **Investeren in onderhoud en uitbreiding fietspaden.**
- **Samenwerken met toerist informatiebureaus, ondernemers, bewoners om de toerist die we zoeken van dienst te zijn.**

**GOEDE FACILITEITEN VOOR
RUST EN ONTSPANNING**

**RENTMEESTERSCHAP IS RESPECT VOOR DE
NATUUR EN GOED ZORGEN VOOR
GODS SCHEPPING**

9. Leefomgeving, Milieu en Energie

Rentmeesterschap is een centrale gedachte binnen de SGP. We willen goed omgaan met de schepping en de volksgezondheid. Een duurzame samenleving, waarbij kinderen en kleinkinderen niet worden belast met de negatieve erfenis van onze generatie, is erg belangrijk. Milieuregels worden bij voorkeur (inter) nationaal gemaakt. De SGP zal gemaakte afspraken respecteren en nastreven binnen de mogelijkheden die zij heeft, waarbij er getoetst moet worden aan het lokaal beleid van de gemeente.

► Milieu en leefomgeving

De natuur vraagt om een zorgvuldige omgang. We hebben de taak om Gods schepping te bouwen en te bewaren.

Een schoon milieu heeft daarom onze aandacht. We kunnen immers juist lokaal het grootste verschil maken.

Concreet

- We stimuleren openbaar vervoer, zodat de luchtkwaliteit verbetert.
- Bedrijven, waaronder de agrarische sector, worden gestimuleerd en ondersteund om hun bedrijfsgebouwen te verduurzamen, onder andere door het geven van informatie en door doorverwijzing naar instanties die subsidie op dit gebied verlenen.
- Hoewel er veel zorgen zijn in de samenleving over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, zijn de gemeenten hiervoor niet direct verantwoordelijk, omdat de middelen volgens een zorgvuldig proces en Europese en landelijke wetgeving zijn toegestaan. De SGP wil vermindering van het gebruik van schadelijke gewasbeschermingsmiddelen. Maar we willen voor de agrarische sector wel een breed en effectief middelenpakket behouden. Daarnaast is het verstandig om met de agrarische sector in gesprek te blijven over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.
- De SGP maakt zich zorgen over de terugkeer van de wolf en bepleit ruimte voor en inzet op het actief verjagen en bejagen van wolven.

► Beheer van openbare ruimte

Het is belangrijk om te zorgen voor een prettige, groene leefomgeving. Onder het beheer van openbare ruimte vallen water, verhardingen, openbare verlichting, groen en speelvoorzieningen. Het beheer moet, waar mogelijk, integraal gebeuren. Bij werkzaamheden

en groot onderhoud aan wegen en riolering geven we de openbare ruimte graag een kwaliteitsimpuls. Bomen, struiken en plantsoenen bevorderen de leefbaarheid in de gemeente. Daarom verdient groen extra aandacht.

Concreet

- De gemeente onderzoekt hoe de openbare ruimte zo effectief en efficiënt mogelijk kan worden ingericht. Waar mogelijk betreft ze inwoners en ondernemers in de besluitvorming.
- De gemeente moet zich inzetten voor robuuste recreatie/natuurzones in en rondom de kernen. Bijvoorbeeld langs het Lateraal-kanaal en de beek langs de noordkant van Vriezenveen. Dergelijke zones bieden mogelijkheden voor waterberging, wandelen, fietsen, mountainbiken, speelnatuur etc. Maar denk ook aan vergroening van openbare ruimtes, bijvoorbeeld bij Het Punt en de burgemeester Koetjesstraat in Vroomshoop.
- De gemeente zet zich maximaal in om verpaupering tegen te gaan. (bijvoorbeeld de oude Rabobanklocatie aan het Manitobaplein in Vriezenveen, het Trio terrein in Westerhaar etc.)
- De gemeente heeft een zorgplicht en blijft werken aan een veilige en gezonde leefomgeving voor onze inwoners.
- De gemeente moet samenwerken met ProRail en vervoerders aan integrale gebiedsontwikkeling rondom stations, inclusief voorzieningen en groen. De SGP wil investeren in ruimte, veilige fietsstallingen en aantrekkelijke stationsomgevingen.
- De gemeente zet zich maximaal in om samen met de provincie te werken aan perspectief om veilig te wonen langs het kanaal Almelo de Haandrik. Dat geldt ook voor de ontwikkelingen rondom de waterwinning in het Hammerflief.
- De openbare verlichting is duurzaam.
- Lichtvervuiling gaan we zoveel mogelijk tegen.

- Waardevolle natuur, zoals bos, heide en houtwallen, willen we behouden.
- De gemeente voert een specifiek bomenbeleid met aandacht voor bestaande bomen, kapbeleid, onderhoud en soortkeuze.
- De bestrijding van overlast door hondenpoep heeft prioriteit. Hondentoiletten worden regelmatig gereinigd.
- Speelsterreinen en speeltoestellen worden op een goede manier over de gemeente verdeeld. Het is fijn, maar ook goed voor de gezondheid als elk kind op loopafstand van huis kan spelen en bewegen.

► Milieu en afval

Burgers en bedrijven produceren enorm veel afval, vaak zonder zich daar bewust van te zijn. De SGP wil dat de vervuiler betaalt. Natuurlijk is er goed toezicht op de naleving van wetten en regels.

Concreet

- Bij afvalinzameling kan het milieurendement worden verbeterd. Afvalstromen moeten tegen aanvaardbare kosten voor de burger optimaal worden gescheiden. Het serviceniveau blijft minimaal gelijk voor de inwoners.
- Zwerfafval wordt zoveel mogelijk tegengegaan. Dit kan bijvoorbeeld door gerichte campagnes te voeren, maar ook door actieve handhaving.
- Oud papierinzameling door verenigingen, scholen, kerken etc. blijft mogelijk.

► **Duurzame energievoorziening**

De vraag naar energie blijft stijgen. Fossiele energiebronnen op aarde raken uiteindelijk uitgeput. Daarom wil de SGP een actieve bijdrage leveren aan energiebesparingen. Ook willen we rendabele, duurzame energiebronnen inzetten. We zijn immers rentmeester. De vervuiler betaalt. Dat is het uitgangspunt. Het is van belang dat de gemeente een lokale duurzaamheidsagenda hanteert. Dit

zorgt voor draagvlak en helpt om een stevige positie in te nemen richting regionaal en provinciaal bestuur. Het maakt ook inzichtelijk in hoeverre het landelijke beleid haalbaar is. De gemeente dient hierbij (ook) aan het stuur te zijn en regie te behouden. Zonder een heldere eigen visie is de kans groot dat een gemeente aan de leiband wordt gelegd van landelijk en regionaal energiebeleid.

Concreet

- **De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld door gemeentelijke gebouwen te verduurzamen.**
- **De SGP bepleit het stellen van doelen voor energiebesparing. Initiatieven die het energiegebruik verminderen verdienen de voorkeur boven het duurzaam opwekken van energie.**
- **De gemeente dringt bij de landelijke overheid aan om ook de financiële middelen te verstrekken wanneer zij energieambities bij gemeenten neerlegt.**
- **In het gemeentelijke beleid is er niet alleen aandacht voor warmte, maar ook voor koeling. Hete zomers kosten vaak veel energie door bijvoorbeeld airco's. Nieuwbouw wordt groen ingericht (dat is koeler) en in bestaande bouw wordt zorgvuldig omgegaan met het groen dat er is. Openbaar groen is belangrijk in het kader van duurzaamheid.**
- **Bij het verduurzamen van bestaande bouw is de sociale huursector een grote en belangrijke partner. Een nauwe samenwerking met woningcorporaties is daarom belangrijk.**
- **Draagvlak voor duurzaamheidsinitiatieven is van het grootste belang, en wordt alleen maar belangrijker met de grootschalige ontwikkelingen. De SGP wil inwoners meer betrekken bij het energiebeleid, op gemeentelijk en provinciaal niveau.**
- **Het is nodig dat elke gemeente visie en beleid ontwikkelt op het stimuleren van draagvlak voor duurzaamheidsinitiatieven.**

- **Naast burgers moeten ook bedrijven waar mogelijk gestimuleerd en gefaciliteerd worden om te verduurzamen.**
- **Netbeheerders geven inzicht in hun plannen met het energienet. Dit geeft kaders aan wat er wel en niet mogelijk is rond grote energieprojecten.**

► **Ondersteunen duurzaamheidsinitiatieven**

Bij uitstek kan de gemeente de rol van onafhankelijk adviseur op zich nemen. Het is van belang dat burgers zich gesteund weten door de lokale overheid bij het verduurzamen van hun huis, gedrag en leefomgeving. De taak van de gemeente is daarbij vooral faciliteren en ondersteunen. De gemeente kan sturen met groene leges (hoe duurzamer u bouwt of verbouwt,

hoe meer korting u kunt krijgen op uw leges) en revolverende fondsen, dat betekent dat het uitgeleende geld uit deze fondsen weer terugkomt, zodat het opnieuw beschikbaar komt voor nieuwe leningen. Wij zijn geen voorstander van structurele subsidiëring van particuliere duurzaamheidsinitiatieven.

Concreet

- **De gemeente geeft bekendheid aan en duidelijke informatie over duurzaamheidsregelingen en andere 'groene' regelingen.**
- **De gemeente treft stimuleringsregelingen voor energiebesparing in bestaande woningbouw.**
- **De gemeente werkt proactief mee aan duurzaamheidsinitiatieven en brengt daarvoor de benodigde (ruimtelijke) procedures op orde.**
- **De gemeente ondersteunt lokale energiecorporaties van inwoners onder voorwaarden.**

► Het opwekken van duurzame energie

Gemeenten zijn in beginsel geen initiatiefnemers voor het opwekken van duurzame energie. Het initiatief daarvoor ligt bij bedrijven, coöperaties en particulieren. Waar projecten in de omgeving passen en op draagvlak kunnen rekenen, dienen gemeenten dit te faciliteren. Uitgangspunt is dat de opbrengst van de energieopwekking blijft binnen de gemeente/regio. De SGP wil de energietransitie (bijvoorbeeld windmolens en andere vormen van duurzame energie opwekking) toetsen

aan: ruimtelijke kwaliteit. Dat wil zeggen: tegengaan van verrommeling van het landschap, geen zonneparken (enkelvoudig gebruik) op kostbare gronden, de sociale kwaliteit, gezondheid, economische kwaliteit. Het kan niet de bedoeling zijn om onze inwoners op te zadelen met overlast. De gemeente moet zoveel mogelijk de regie in eigen hand houden als het gaat om beleid en kaderstelling van energieprojecten binnen de gemeente.

Concreet

- De gemeente biedt ruimte aan innovatieve vormen van energieopwekking, zoals waterstoftoepassingen en thorium.
- Behoud van ons mooie landschap en landbouwgrond. Zonnepanelen horen op daken. Dus GEEN zonneparken!
- Niet elke wijk is geschikt voor dezelfde oplossing. De SGP wil geen eenzijdige focus op een of enkele energiebronnen, maar we willen zicht hebben op alle oplossingen voor een haalbare en betaalbare energietransitie.
- De SGP wil samenwerking tussen gemeente(n), netbeheerders, bedrijven, agrariërs, woningbouwcoöperaties, bewoners en lokale energiecoöperaties bevorderen en stimuleren.
- Wij stimuleren dat de bedrijven op onze bedrijventerreinen slim omgaan met ruimte op het elektriciteitsnet en elkaars energie (restwarmte etc.) kunnen gebruiken.
- De SGP wil actieve lokale energiecoöperatie(s) faciliteren en ondersteunen bij ontwikkeling van projecten in eigen gemeente.
- Een windmolen heeft een grote ruimtelijke impact en brengt problemen met zich mee als slagschaduw, zicht- en geluidshinder. Als er toch initiatieven zijn voor windenergie hebben locaties langs snelwegen en bij bedrijventerreinen de voorkeur. Draagvlak, onderzoek naar gezondheidseffecten en geluidsnormen en financiële compensaties voor omwonenden zijn dan een voorwaarde.
- De SGP zal niet instemmen met het plaatsen van windmolens die nadelige gevolgen hebben op de gezondheid van de omwonenden. Ook overlast moet in overleg met de omgeving voldoende beperkt en voorkomen worden. Dit zal eerlijk en op de situatie gericht voldoende onderzocht moeten worden, voordat de SGP zal instemmen met het plaatsen van windmolens.

**BEHOUD VAN ONS MOOIE LANDSCHAP
EN LANDBOUWGROND.
ZONNEPANELEN HOREN OP DAKEN.
DUS GEEN ZONNEPARKEN!**

- De gemeente zet eerst in op zonne-energie op daken, of op water (zandwinningsplassen). De SGP wil geen zonnepanelen voor enkelvoudig gebruik op (landbouw) gronden.
- De SGP sluit kernenergie niet uit. Wij willen de mogelijkheden hiervoor verkennen. Wij staan open voor een veilige en kleine kerncentrale, zoals een Small Modular Reactor (SMR) of een Molten Salt Reactor (MSR).
- De gemeente zorgt dat iedereen inzicht heeft in hoe het in de komende jaren staat met de lokale netcapaciteit. Steeds vaker is dat een beperkende factor.
- De gemeente stimuleert en werkt mee om netcongestie aan te pakken door bijvoorbeeld opslag van energie te stimuleren voor zowel bedrijven als particulieren.

► Klimaatadaptatie

Naast vele andere partijen (want het klimaat gaat ons allemaal aan) heeft de gemeente een belangrijke taak in klimaatadaptief handelen. Het gaat dan met name om thema's als wateroverlast, droogte, hitte en risico op overstromingen. Voorbeelden van klimaat- of ruimtelijk adaptief handelen

zijn: het aanleggen van speelpleinen in bebouwd gebied die ook fungeren als wateropvang, het aanleggen van wadi's, meedoen met Operatie Steenbreek (ontstenen en vergroenen van de buitenruimte), groene parkeerplaatsen en natuurvriendelijke oevers aanleggen.

Concreet

- De gemeente werkt aan bewustwording en kennis over klimaatadaptief handelen: het tijdig en effectief aanpassen aan het actuele of verwachte klimaat, waardoor schade door klimaatverandering beperkt wordt.
- Bij de herinrichting van buitenruimte en woongebieden werkt de gemeente aan beperking van wateroverlast, droogte en hitte.
- De gemeente werkt mee naar een toekomstbestendige landbouw, zonder wateroverlast of watertekort.

► Waterwinning

Om Twente ook in de toekomst van goed en voldoende drinkwater te voorzien, is vergroting van de drinkwatercapaciteit nodig. Schoon drinkwater is een basisvoorwaarde voor een gezonde gemeenschap, het realiseren van de woningbouwopgave en economische bedrijvigheid. Ook de gemeente moet haar verantwoordelijkheid nemen om samen met Vitens, het waterschap, de provincie en andere gemeenten samen te werken om voldoende en schoon drinkwater te kunnen garanderen nu en in de toekomst. Provincie Overijssel koos in 2017 het gebied Daarle-Daarlerveen-Vriezenveen als een van de meest kansrijke zoekgebieden voor drinkwaterwinning.

Vitens noemt het gebied niet meer expliciet. De focus van Vitens en de provincie ligt nu op uitbreiding van de bestaande winning in het Hammerflie. Er zijn grote zorgen bij de inwoners in en rondom het Hammerflie. Niet in het minst over de schades. De SGP vindt dat de gemeente erop toeziet dat de juiste onderzoeken worden gedaan. Ook moet er vooraf duidelijkheid komen hoe inwoners schadeloos gesteld worden. Een veilig en goede woon- en werkomgeving moet geborgd worden. De gemeente is de partij die in dergelijke grote en complexe zaken opkomt voor de belangen van haar inwoners en ondernemers.

Concreet

- De SGP vindt dat er vooraf voldoende onderzoek moet plaatsvinden, zodat zicht is op de actuele status van het gebied en de effecten die door de waterwinning kunnen optreden.
- Hoewel de gemeente beperkte bevoegdheden heeft, zal de SGP pleiten voor schadeloosstelling van gedupeerden.

**MEER WONINGBOUW WAARONDER
BETAALBARE STARTERSWONINGEN IS
ERG BELANGRIJK**

10. Ruimtelijke ordening en Wonen

Wonen en werken zijn belangrijke onderwerpen in de gemeenteraad. Daarbij is een evenwichtig woningaanbod belangrijk; dat maakt de gemeente aantrekkelijk voor inwoners. Er moet oog zijn voor de verhouding tussen huur- en koopwoningen en voor de verschillende prijsklassen van koopwoningen. De SGP wil ook graag particulieren de mogelijkheid bieden om zelf een woning te bouwen, zodat inwoners niet alleen aangewezen zijn op projectontwikkelaars.

Het ruimtelijk beleid van de SGP is gebaseerd op Bijbels rentmeesterschap. Bij plannen voor uitbreiding van een kern, moeten ook de inbreidingsmogelijkheden worden bekeken. Verduurzaming van de ruimtelijke ordening is een leidend principe.

Onze gemeente heeft met haar diverse kernen een rijke geschiedenis. Dat is onder andere te zien aan historische gebouwen met diverse bouwstijlen en cultuurlandschappen. Gemeenten en landschappen krijgen hierdoor karakter en een aantrekkelijk woon- en leefmilieu. De SGP wil ruimte bieden aan ruimtelijke ontwikkelingen, maar met respect voor cultuurhistorie en de identiteit van de (woon)omgeving.

Het is goed om wonen, leren en werken integraal te benaderen. Of een inwoner werk heeft in de regio, wat zijn of haar opleidingsniveau is en of er passende onderwijsvoorzieningen aanwezig zijn, bepaalt mede wat voor hem of haar aantrekkelijk is om te wonen. Door met een specifiek aanbod aan die behoeften tegemoet te komen kan de gemeente krimp in landelijke gebieden tegen gaan.

► Ruimtelijke ordening

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Die biedt een kans om lokale beleidsruimte te ontwikkelen. Initiatiefnemers moeten meer verantwoordelijkheid krijgen om draagvlak voor nieuwe bouwontwikkelingen te

vinden. Bij grootschalige ontwikkelingen, zoals bedrijventerreinen, vindt de SGP regionale samenwerking een voorwaarde. Wij willen altijd zorgvuldig omgaan met de open ruimte.

Concreet

- Welstandseisen kunnen worden versoepeld of gedeeltelijk worden afgeschaft, zonder dat het belang van cultuurhistorische aspecten wordt aangetast.
- Nieuwe wijken krijgen een goede toegang tot openbaar vervoer.
- Kijk bij ontwikkeling van woongebieden ook vooral bij locaties van bestaande of toekomstige stations.
- Uitbreiding van bedrijventerreinen is gekoppeld aan revitalisering van bestaande terreinen.

▶ Volkshuisvesting - Woningbouw

Er zijn veel doelgroepen die vragen om een woonmogelijkheid. Afstemming met de omliggende gemeenten is daarbij erg belangrijk. Demografische ontwikkelingen houden namelijk niet op bij de gemeentegrenzen. Diversiteit, bereikbaarheid en betaalbaarheid van woningen moeten in balans zijn of in balans worden gebracht.

Ook nieuwe woonvormen verdienen de aandacht omdat de woonwensen van inwoners kunnen veranderen. De bestaande koop- en huurwoningen moeten worden verduurzaamd. Nieuwe woningen moeten energieneutraal worden gebouwd. Leegstaande kantoren kunnen een herbestemming krijgen als woonruimtes voor bijvoorbeeld studenten of statushouders.

Concreet

- De gemeente maakt concrete afspraken met woningcoöperaties over de beschikbaarheid van voldoende betaalbare huurwoningen.
- De gemeente stimuleert om de bestaande koop- en huurwoningen duurzamer te maken.
- Er is extra aandacht voor doelgroepen, zoals starters, senioren met een laag inkomen en statushouders.
- De gemeente biedt statushouders geen voorrangstatus, maar zorgt zo veel mogelijk voor passende woonruimte (al dan niet in een zelfstandige woning).
- Doordat ouderen langer zelfstandig wonen, is actieve ondersteuning vereist.

- De SGP wil investeren in zorgzame buurten, sociale participatie en netwerken. Dit kan door initiatieven voor jongeren en ouderen in woonzorgvormen tussen zelfstandig thuis wonen en verpleeghuis te faciliteren en ondersteunen. Een mooi initiatief is het Noaberhof in Den Ham.
- De SGP wil zich inzetten dat ook in Vroomshoop een verpleeghuis gerealiseerd wordt.
- De SGP wil zich inzetten voor een hospice in onze gemeente.
- De ontwikkeling van (pre-)mantelzorgwoningen wordt maximaal ondersteund, er is een redelijke toets op de zorgbehoefte van betrokkenen.
- De SGP is voorstander om beleid te ontwikkelen om gemakkelijk op eigen erven (particuliere kavels) te bouwen voor eigen naaste bloedverwanten.
- De gemeente zet zich in om zo veel als mogelijk in de woningbehoefte van de lokale bevolking te voorzien. Meer kansen voor eigen inwoners, (en dus) meer doorstroming en flexibele (soms ook tijdelijke) bouw.
- Uitbreiding van woonwijken/locaties is noodzakelijk om voldoende beschikbare woningen naar behoefte van lokale bevolking te hebben. Denk hierbij concreet bijvoorbeeld ontwikkeling van Vriezenveen Zuid en Noord, Den Ham Zuidmaten, De Smithoek Den Ham, Vroomshoop Oost, het Trio-terrein in Westerhaar-Vriezenveensewijk, maar vergeet ook de kleinere kernen niet als Geerdijk, De Pollen en Bruinehaar om de leefbaarheid te behouden en te versterken.
- Bouwen van woningen specifiek voor het starterssegment. Ook de alleenstaanden (of eenverdieners huishoudens) in de gelegenheid stellen om een huis te kunnen kopen.
- Mogelijkheden woningbouw voor particuliere initiatieven. (vrije kavels om zelf te bouwen)
- Werken aan goede woonvisie en uitvoering daarvan waarbij er ook kansen voor vernieuwende woonconcepten zijn, die beter aansluiten bij de huidige behoefte van inwoners en waar reguliere ontwikkelaars en corporaties vaak (nog) niet voldoende in voorzien, zoals kleinere woningen (ook woonwagenconcepten), gedeelde faciliteiten en gedeelde buitenruimte

- Bij (dorps) vernieuwing ook in het buitengebied gaat de gemeente zorgvuldig om met monumenten en gezichtsbepalende en karakteristieke bouwwerken.
- De SGP wil dat er extra aandacht is voor de aanwezigheid en bereikbaarheid van voorzieningen voor ouderen die hiervan afhankelijk zijn.

► Huisvesting arbeidsmigranten

Arbeidsmigranten zijn niet meer weg te denken in onze samenleving. Het aantal migranten neemt alleen maar toe. Hun huisvesting vormt echter een probleem. In veel gevallen is het niet al te best gesteld met het onderkomen van arbeidsmigranten. Ze zitten vaak met te veel mensen in een woning/verblijf. Werkgevers en gemeenten moeten hierin hun verantwoordelijkheid verstaan. Het is hun taak om mogelijkheden te creëren.

Concreet

- Bedrijven en gemeente zorgen samen voor een aanvaardbare kwaliteit van het woon- en leefklimaat voor zowel de te huisvesten arbeidsmigranten als voor de directe omgeving. Op voorwaarde dat de bedrijven / uitzendbureaus de eerste verantwoordelijkheid dragen voor het huisvesten van de arbeidsmigranten en de gemeente hierbij een faciliterende taak heeft.
- De kwaliteit van de huisvesting dient minimaal overeen te komen met de inrichtings- en maatvoeringseisen uit het keurmerk Stichting Normering Flexwonen (SNF), het Agrarisch Keurmerk Flexwonen (AKF) of een gelijkwaardig keurmerk.
- De huisvester, dan wel de ondernemer is verplicht te beschikken over een exploitatievergunning (waarborgen van de leefbaarheid voor de omgeving en het zorgen voor adequaat beheer).
- Een beheerder is aansprakelijk voor de huisvesting.
- Arbeidsmigranten die op een huisvestingslocatie verblijven staan verplicht geregistreerd in een gemeentelijk nachtregister.

Kandidatenlijst SGP Twenterand

Nr.	Naam	Woonplaats
1	J.J. Jonker	Vriezenveen
2	M. Bossers	Vroomshoop
3	M. Zomer	Vriezenveen
4	R. Schippers	Westerhaar-Vriezenveensewijk
5	F.H. Berkhoff	Vriezenveen
6	R.J. Koppelman	Vriezenveen
7	K. Meuleman	Den Ham
8	G. Engberts	Westerhaar-Vriezenveensewijk
9	M. Hotting	Geerdijk
10	E.J.D. Voort	Den Ham
11	F.H. Bom	Vriezenveen
12	J.G. van der Poel	Vroomshoop
13	A. Egas	Vriezenveen
14	S. van den Belt	Vriezenveen
15	R.J. Schippers	Westerhaar-Vriezenveensewijk
16	B. Engberts	Vriezenveen
17	J. Kok	Vriezenveen
18	D.D.L. Koppelman	Vriezenveen
19	G. Dekker	Westerhaar-Vriezenveensewijk
20	F.H. Dekker	Vriezenveen
21	L.G. Bolier	Vriezenveen
22	F. Jonker	Vriezenveen
23	H.D. Holland	Vriezenveen
24	L.J.A. Verboom	Vriezenveen
25	G. Boers	Vriezenveen
26	J.J. Schipper	Vriezenveen

MEER WETEN:

website: www.twenterand.sgp.nl
facebook: SGPTwenterand
X (voorheen twitter): @sgptwenterand

